TÜRK SOLU

Yıl : 1
Sayı : 35
16 Temmuz 1968
100 Kuruş

skandal! amerikan elçisinin cia'ya gönderdiği rapor

Diplomatik kisvesi altında faaliyette bulunan Bay Hart'ın casusluk örgütü CİA'ya doğrudan doğruya bir Türk vatandaşı hakkında rapor göndermesi olayı, hangi açıdan bakılsa bir skandaldır.

YENİ İSTANBUL gazetesi Amerika Birleşik Devletlerinin Ankara Büyükelçisi Parker Hart'ın imzasını taşıyan bir rapor yayınladı. Bu rapordan 3 suretin, ABD'nin resmî casusluk teşkilâtı CİA'ya gönderildiği belgede belirtilmektedir. Ayrıca, raporun alt bölümünde «Unolassified» şerhi bulunduğundan, bu raporun resmen dosyalanmadığı da anlaşılmaktadır.

Rapor, Türkiye Millî Talebe Federasyonu (TMTF) eski Yabancı Münasebetler Müdürü Deniz Gökkılıç'ın Amerika'ya burslu ziyaretçi olarak dâveti ile ilgilidir. Raporda, «Sür'atle yükselen genç bir lider» diye sözü edilen Gökkılıç'ın siyasî görüşlerinden, yumurtaya karşı allerjisine kadar; komünizme karşı tutumundan, domuz eti yemesine ya da muhatabı karşısında bıraktığı izlenime kadar birçok bilgi verilmektedir.

Raporun bizim için en ilginç yanı, Büyükelçi görevinde bir diplomatın, CİA gibi bir casusluk örgütü olduğu bütün dünyaca bilinen bir kurumla doğrudan doğruya yazışmasının, kanıtı olmasıdır. Rapordan bir suret de ABD'nin emniyet teşkilâtı FBİ'ye de gönderilmiştir. Amerika içinde karşı casusluk işleriyle uğraşan FBİ nin de muhataplardan biri olduğu raporda açıklanmaktadır. Tek başına bu olay, bir Büyükelçinin doğrudan doğruya kendi ülkesinin casusluk teşkilâtına rapor göndermesi ve bu raporda bulunduğu ülkenin bir vatandaşı hakkında bilgi vermesi olayı bir skandaldır.

Eğer Büyükelçi Hart, bir öğrenci liderinin Amerika gezisi gibi önemsiz bir konuda CİA ve FBİ ile doğrudan doğruya temas kuruyor ve bu casusluk ve karşı — casusluk örgütlerini, ziyaretçinin, siyasî eğilimlerinden özel zevklerine kadar bütün özellikleri hakkında haberdar ediyorsa, daha önemli konularda bu Amerikan diplomatı ile söz konusu casusluk örgütleri arasında ne gibi yazışmalar olduğu merak edilmeğe değer.

RAMPARTS'IN DÜNYAYI SARSAN YAZISI

Amerikan emperyalizminin en büyük casusluk örgütü CİA'nın bizim gibi ülkelerle nasıl işbirlikçi unsurları seferber ettiği, beyinleri yıkadığı, adam satın aldığı bilinen bir şeydir. Bundan bir süre önce, ileri Amerikan katoliklerinin aylık dergisi olan RAMPARTS, «Dünyayı sarsan yılın yazısı» diye nitelendirilen CİA hakkında uzun bir inceleme yazısı yayınladı. Bu yazı CİA'nın, Amerika Birleşik Dveletlerinin Ulusal Talebe Federasyonu olan NSA'yı nasıl finanse ettiğini, uluslararası öğrenci örgütü İSC'de egemen olan NSA'yı Amerikan casusluk örgütünün nasıl emri altına aldığını, kesin kanıtlara dayanarak anlatıyordu.

RAMPARTS'ın bu ifşaatı CİA ile ilgili bu cinsten açıklamaların ilki değildir. ABD'nin en eski ve en ağırbaşlı dergilerinden biri olan THE NATİON de 1966 Mayıs sayısında **«Ortadoğu ülkelerinin Amerikan Dostları Derneğinin CİA'ya bağlı bir kuruluş olduğunu»** açıklamıştı. CİA üniversitelerden sendikalara kadar Amerikan toplumsal hayatının bütün alanlarına el atmış bulunmaktadır. Türkiye'ye sendikacılık uzmanı olarak gelen ve kimi sendika liderlerimizin dostluklarıyla övündüğü Brown ve Lovestone gibi sahte sendikacılık uzmanlarının da birer CİA ajanı olduklarını, Amerika'nın en ciddî gazetelerinden biri olan Washington Post kanıtlarıyla ifşa etmiştir.

RAMPARTS dergisi sözü edilen yazısında şöyle demektedir:

«Arkasındaki CİA desteği ile bir çok yabancı ülkelerdeki öğrenci kuruluşları üzerinde NSA egemenlik kurmuştur. NSA ile «yakınlığı olan» bir çok ülkenin öğrenci dernekleri, öğrenci liderleri, heyetleri, temsilcileri arasında işbirliği sağlanmıştır. Batı ülkeleri içinde, Amerika'dan başka hiçbir ülke öğrencilerinin arkasında CİA gibi güçlü bir destek olmadığı için, bunlar NSA delegasyonu ile rekabet edecek durumda değildirler... NSA'ya kimse rakip çıkamamaktadır.»

Burada belirtelim ki, RAMPARTS ın bu ifşaatı karşısında İSC üyesi olan Türk Gençlik Örgütlerinin temsilcileri harekete geçmişler ve İSC'yi kongreye çağırarak Amerikan yöneticilerinin uluslararası örgütte sorumlu görevlerden uzaklaştırılmalarını sağlamışlardır. Türk gençlerinin bu davranışının bütün dünya gençliği üzerinde olumlu etkileri olmuştur.

İşin ilginç olan yanı, CİA'nın gerektiğinde kimi sosyalizan unsurlardan kimi «solcu» lardan da yararlanmada sakınca görmemesidir. RAMPARTS bu konuda da bilgi veriyor:

«NSA'daki öğrencilerin CİA hesabına casusluk yapmaları, bazıları «ileri», «az solcu», «biraz daha solcu» diye tanınan öğrencilerde moral bir rahatsızlığa yol açmasın diye dahiyane bir aldatmaca, yutturmaca oyunu oynanmaktadır, Amerikan Ulusal Öğrenci Derneğindeki «ilerici», «az solcu», «çok solcu» olan gençlere bu öğrenci derneği ile CİA arasındaki amaç ortaklığı şöyle açıklanmıştır: «Amerika'nın istediği ilerici fikirlerle savaşmak değildir, komünist despotizmine karşı alternatif yaratmaktır, bu alternatif solcu bile olsa, onu desteklemektir...»

«Bu, CİA'nın fikir namusu olan öğrencilere sunduğu «horoz şekeri» dir. Böylece CİA hesabına casusluk yapmayı, kendi değer yargılarıyla çelişmediğini sanan ve casusluk eylemine devam eden öğrenciler «Amerikan hükûmetinin ılımlı bir dış politika izlemesi ve dış ülkelerde dönüşümcüleri desteklemesi yolunda yararlı oldukları» sanısı ile avunurlar...»

Ve CİA, bu biçimde kolunu kaptırmış olan «İlerici» lerden yararlanmasını pek iyi bilmektedir. Ve belirtildiği gibi, bu oyun yalnız öğrenci çevrelerinde oynanmamaktadır. Yazıda, CİA'nın ajan bulup yetiştirme ve görevlendirmesi konusunda da bilgi verilmektedir.

Göze kestirilen şahıs, (örneğin Amerikalılara karşı yüzü yumuşak bir yabancı ziyaretçi), ziyareti sırasında tanıdığı ve kendisine ilk bakışta kanı ısınmış olan iki meslektaşı tarafından iyi bir restorana yemeğe dâvet edilir. Dertleşme havasında ve kalpten kalbe konuşurlar. Konuşmalar sırasında, duruma göre ya üstü örtülü biçimde, ya da açıkça ziyaretçi işbirliğine dâvet edilir. İşbirliği yapmayı kabul ettiği takdirde, önünde açılacak büyük imkânlar uygun dille anlatılır. Geldiği ülke Amerikan emperyalizminin vesayeti altında bir ülkeyse, iş hayatında kısa zamanda zengin olabileceğine, politikada da parlak bir siyasî kariyerin kendiisni beklediğine v.s. işaret edilir.

İfşa edilen raporda adı geçen Deniz Gökkılıç konusunda Amerikalıların başarılı olup olmadığını bilmiyoruz. TMTF Genel Başkanı Sencer Güneşsoyun bu konudaki açıklamasını kaydetmekle yetiniyoruz. Bir hükme varmak için daha başka kanıtlar olması gerektiği görüşündeyiz. Eğer Gökkılıç Amerika gezisi sırasında Amerikan iş çevrelerine tanıtıldıysa ve Türkiye'ye dönmeden önce Amerikalıların iki aylık burslu gezi dâvetini reddeden TMGT eski Genel Başkanı Alp Kuran da şu önemli beyanda bulunmuştur:

«Türkiye Millî Gençlik Teşkilâtı Genel Başkanlığına ilk seçildiğim zaman ABD Konsolosluğu mensupları benimle de çok yakın ilişkiler kurmak istediler. Bu arada Amerikan Kültür Ataşesi Mr. Courtney, Amerika'yı görüp görmediğimi, görmek isteyip istemediğimi sordu. Görmek fırsatını bulamadığımı kendisine bildirdim. Bir süre sonra Amerika Dışişleri Bakanlığından iki aylık bir dâvet aldım. Bu dâvete TMGT Genel Başkanı sıfatıyla ve bir Türk vatandaşı olarak Türk ulusuna arzetmek zorunda olduğum hizmet sona erinceye kadar icabet edemeyeceğimi bildirdim.

«Bu reddimin başlıca sebebi üçüncü koalisyon hükûmetinin düşürülüşü üzerindeki bazı tereddütler ve Adalet Partisi Genel Başkanının seçiliş tarzındaki garabet idi. Ayrıca, Amerikan hükûmetinin bu dâvetleri beş-on yıl önce pek yapmazken Türk gençliğinin yabancı şirketlere emperyalizme karşı çıkmasından sonra yoğun bir şekilde başlaması da ilgi çekici idi. Bu dâvetlerle Amerika Birleşik Devletlerinin milliyetçi gençlik hareketlerini yumuşatmak, engellemek, ortadan kaldırmak hedefini güttüğü muhakkaktı.

«Nitekim, CİA'nın az gelişmiş ülkelerin gençlik kuruluşlarını ele geçirmek ve istediği biçimde yoğurmak için her türlü faaliyeti gösterdiği 1966 yılının Şubat ayında Amerikan Ramparts Dergisinin yayınlarıyla ve bütün vesikalarıyla dünya tarafından öğrenildi. Biz TMTG olarak CİA'nın faaliyetlerini Türk halkına anlatmak için bir afiş hazırladık. Bu afişe Anayasa ve kanunlara aykırı olarak polis tarafından daha matbaada iken elkondu. Milliyetçi gençleri her vesile ile takip eden, haklarında kovuşturma açtırtan ve döğdürten yetkililer suçlular hakkında hiç bir işlem yapmadılar. Ayrıca gene TMTG olarak CİA konusunu görüşmek üzere Dünya Gençlik Teşkilâtını olağanüstü Genel Kurul toplantısına çağırdık. Bu kuruluşun Başkan Vekili olan CİA ajanı Dennis Shoul'un istifasını istedik. Dünya Gençlik Teşkilâtı ile ilgili görüşlerimiz ve isteklerimiz son Yönetim Kurulunda olduğu gibi kabul edildi ve haklılığımız ortaya çıktı.

«Bu olaylar karşısında bir kere daha anlaşılmıştır ki Türkiye'nin kalkınması ve bağımsızlığının gerçekleşmesi ancak bütün milliyetçi güçlerin, her türlü yabancı menfaat ve emellere karşı çıkmak demek olan antiemperyalist bir savaş içinde birleşmesiyle mümkündür.»

Alp Kuran'ın sözlerine katılmayacak Türk yurtseveri yoktur. Evet, biricik doğru yol, başta Amerika emperyalizme karşı mücadeleyi yürütmek için bütün Türk yurtseverlerinin birleşmesidir.

Johnson'la yanyana resmi çekildiyse, beyin yıkama ameliyesinin başarıyla sonuçlandığından şüphemiz kalmaz ve kendisine geleceğin bir Başbakan adayı gözüyle bakabiliriz.

GENÇLİĞİN SERT TEPKİSİ

Diplomatik kisvesi altında faaliyette bulunan Bay Hart'ın, casusluk örgütü CİA'ya doğrudan doğruya bir Türk vatandaşı hakkında rapor göndermesi olayı, hangi açıdan bakılırsa bakılsın, bir skandaldır. Yeni İstanbul dışında Babıâli basınının küçümsenmeye, geçiştirilmeye hiç de müsait olmayan bu olay karşısında gereken tepkiyi göstermemesi üzücüdür. Siyasî parti sözcülerinin bu skandal karşısında hayret edilecek bir durumdur. O kadar ki, Hart skandalının yanısıra bir de basın skandalından bir siyasî skandaldan da söz edebiliriz. Buna karşılık, gençlik temsilcilerinin olay karşısındaki tepkileri yerinde, gerekli ve vatanseverce bir tepki olmuştur.

TMTF Genel Başkanı Sencer Güneşsoy şu beyanda bulunmuştur:

«Bu gibi oyunlar Türkiye'de her kademede oynanmaktadır. Bilhassa devrimci örgütler böyle hareketlerle tesirsiz hale getirilmek istenmektedir.

«Daha önce CİA'nın öğrenci kuruluşlarında oynadığı oyunlarla ilgili bir belgeyi açıklamıştım.

«Elimizde daha belgeler var. Zamanı geldiği vakit bunları da açıklayacağız. Esas düşman dışardaki ve onun içerdeki işbirlikçileridir.»

TMGT İkinci Başkanı Taylan Benli Amerikan oyunlarını ortaya çıkaran ve eleştiren basını kutlamış: **«Bu Amerika'nın Türkiye'de oynadığı oyunlardan ancak bir tanesidir... Türk gençliği olarak, hiçbir zaman Amerikalıların ve onların işbirlikçilerinin oyuncağı olmayacağız...»** demiştir.

Eski TMTF Başkanı Kemal Kumkumoğlunun tepkisi de şöyle olmuştur:

«Kapitalist ve emperyalistlerin geri kalmış ülkelerde uyguladıkları «yetiştir, gönder, böl ve yönet» kuralının tipik bir örneğidir bu. Zaten son zamanlarda ABD geri kalmış ülkelerde, özellikle Türkiye'de, devrimci grupların başında gelen gençlik kuruluşlarına müdahele etmeyi, bunları bölmeyi plânlamış ve çoğu zaman da uygulama safhasına koymuştur... Oyunları su yüzüne çıktı.»

Sencer Güneşsoy:

CIA'nın Türk Gençlik kuruluşlarına nasıl sızdığını Türk Solu'nda belgeleriyle açıklayacağız

CIA'nın Türkiye'deki gençlik teşkilâtlarına el attığına dair Yeni İstanbul gazetesinde yayınlanan belgeden sonra Türk Sol'u yöneticileriyle konuşan Sencer Güneşsoy şunları söyledi: «CİA'nın Türk gençlik kuruluşlarına nasıl sızdığını gösteren deliller var elimde. Bunları TÜRK SOLU aracılığyıla kamu oyuna açıklıyacağım şimdilik şu noktalar üzerinde duruyorum:

1. CİA özellikle petrol sorununda büyük dolaplar çevirmiştir. Bilindiği gibi millî bir petrol şirketini batırmak amacını güden sun) bir işçi işveren anlaşmazlığında TMTF yöneticileri o zaman arabuluculuk yapmışlardı. Arabuluculuk görevini yerine getirdiğimiz sırada işin içersinde CİA parmağı olduğunu anladık. Delillerini ispat edeceğiz.

2 — Tabanı tamamen devrimci kuruluşlar olan TMTF'i meşru yollarla ele geçiremiyen gericiler akla gelmedik oyunlar oynamışlardır. Son iki yıldan beri bu oyunları göğüslemeye çalıştık. Fakat bizce artık kesinlikle anlaşılmıştır ki, oynanan oyun Türkiye çapında bir oyun değildir.»

Sencer Güneşsoy ayrıca son TMTF kongresini iptal eden mahkeme kararına da değinmiş ve bu konuda TÜRK SOLU'na önemli açıklamalarda bulunmuştur.

«Başında bulunduğumuz TMTF nin Sakarya'da yapılan 21. kongresi geçenlerde mahkeme kanalıyla iptal edilmiştir. Fakat mahkemenin bu iptal kararını vermesi Ekrem Özer adında malûm bir kişinin başkanlığını onaylaması değildir. Çünkü Ekrem Özer bizim kongrenin devamı olduğunu iddia etitği gülünç bir oyunun sonucu kendisini başkan seçtirmiştir. Asıl oylamada Ekrem Özer 21 oy almıştı. Sencer Güneşsoy ve Faruk Yalnız ekibi ise 81 oyla seçildi. Mahkeme kararıyla Ekrem Özer'in hiç bir ilişiği olamaz. Ancak Özer kendisini TMTF başkanı ilân etmiş ve TMTF Genel Merkezindeki değerli demirbaşlar yağma edilmiştir. Dış desteklere dayananlar Türk mahkemelerinin kararlarını bile istismar edebilmektedirler.»

başyazı

Gecekondu Olayları

Suphi KARAMAN

Birkaç yıl öncesine kadar kişisel sorunlar, polisiye olaylar toplumu etkileyen bir ağırlık taşırlardı. Bir Sarıyer cinayeti, bir Salacak ırza tecavüz ve cinayet olayı, büyük bir infilâk veya bir kaza kamuoyunu günlerce oyalardı. Olaylar psikolojik, ekonomik ve sosyal yönden bir nedene dayandırılsa bile, yine de geniş ölçüde bir toplum sorunu olarak görülmezlerdi. Bireysel nitelikleri, toplumsal niteliklerinden ağır basardı. Oysa son yıllarda bunun tersi olmaktadır. Biribiri peşinden ortaya çıkan olayların toplumsal yönleri günlerce, haftalarca kamuoyunu etkilemektedir. Psikolojik ve polisiye nedenlerin yerlerini, artık ekonomik ve sosyal sorunlar almaktadır. Yıllardır devam eden birikimler, Türk toplumunun bugüne kadarki durgun yaşantısını artık hareketli, tartışmalı, renkli bir ortama getirmiştir. 27 Mayıs Anayasasının getirdiği geniş fikir özgürlüğü sayesinde toplum sorunlarının her yönü ile tartışılması, görüşlere ve idraklere derinlik kazandırmıştır. 1961 yılından beri çağ sorumluluğunu duyarak yurt sorunlarına parmak basanların haklılığı yavaş yavaş gün ışığına çıkarken yeni ve ileri her uzak görüşü komünistlikle itham eden kara vicdanlılar ise şimdi artık tepinmektedirler.

Toplumsal yönleri ağır basan olaylar son aylarda yoğunlaşmıştır. Biri biterken veya küllenirken diğeri filiz vermektedir. Üniversite olayları küllenirken ,işçi sorunları yayılmadan yatıştırılırken arkadan gecekondulardaki sarsıntı ortaya çıktı. Ankarada herkes Aktepedeki, Papazderesindeki dramı görmeye koştu. Perişanlık dizboyu, sefalet ve yoksulluk insanı insanlığından utandırıyordu. Zavallı halkı bu duruma sokan oyunlar ise yüz kızartıcı idi. Küçük politik menfaatler uğruna kandırılan insanlar varını yoğunu bir göz «kondu» cuğa yatırmışlar ve sonunda da yuvaları başlarına yıkılmış. Türk bayrağının yanısıra bazı enkazların üzerine çekilen kara bayraklar kara vicdanların mâkesi olmuşlar.

Aslında artan nüfus ve bozuk toprak düzenine dayalı olarak gelişen iç göçlerin meydana getirdiği gecekondu yapımı toplumun hukukî ve sosyal yapısını yeterince zorlarken seçim zamanlarındaki sorumsuz vaadler işi büsbütün çığrından çıkarmaktadır. Son mahallî seçimlerde de böyle olmuştur. Birçok büyük şehirlerde ve bu arada Ankarada Kalaba — Papazderesi semtinde de büyük bir gecekondu topluluğu meydana gelmiştir. İktidar partisinin adayları ve sorumluları «Bize oy verirseniz yaptığınız gecekondular yıkılmayacak» şeklinde halka taviz verirken bir muhalefet adayı da «Bana oy verirseniz gecekondular için af çıkaracağım» demiştir. Ankara seçimlerine itiraz yapılınca, gecekondu yapımı 2 Hazirandan sonra da devam etmiş, sonunda Papazderesinde koskocaman «Adalet» mahallesi meydana getirilmiştir. Kanunsuzluğa müsamaha, politik teşvik ve tahrikler binlerce vatandaşın uzun yıllarda sağlıyabildikleri birkaç bin liralık tasarruflarını toprağa gömmüş ve seçim sonuçları kesinleşince de yıkıma geçilmiştir. Politikacı istismarını yaparak çıkarını sağlamış ve fakat vatandaş çaresizliğe ve perişanlığa düşürülmüştür.

Türkiye 1950 lerden sonra başlıyan bir şehirleşme hareketiyle karşı karşıyadır. Objektif ve bilimsel görüş, şehirleşmeyi ekonomik kalkınmanın en önemli göstergesi olarak kabul eder. Durgun toplumlarda şehirleşme hareketi görülmez. Kalkınmaya yönelen toplumlarda ise şehirleşme hızlanır. Kalkınma tarım dışı üretim ve faaliyetlerin, özellikle sanayileşmenin, artması demek olduğundan bunları yapacak şehirli nüfusun da artması gerekmektedir. İleri sanayi ülkelerinde şehirli nüfus oranının yüksek oluşunun nedeni bundandır. Ancak, ekonomik kalkınma ile şehirleşme arasındaki bu ilişki plânlı ekonomilerde tam bir paralellik gösterir. Yani, kalkınma plânlı bir tarzda yürütüldüğünde, kalkınma hızı ile şehirleşme hızı arasında bir denge sağlamak mümkün olur. Aksi halde, yani ekonomik kalkınma serbest piyasa mekanizmasına ve özel teşebbüs kararlarına terk edildiğinde, bu dengeyi sağlamak mümkün olamaz. Bu takdirde, yurdumuzda olduğu gibi, şehirleşme hızı kalkınma hızından daha yüksek olur ve bu suretle şehirlere akın eden köylüler buralarda büyük sefalet mahalleleri ve işsizler yığını teşkil ederler. Yurdumuzdaki şehirleşme hareketinin baş nedeninin endüstrileşme olmadığı meydandadır. Nüfusun hızla artışı, ekilebilir toprakların son sınırına varması, tarımda makinalaşma ve toprak dağılımındaki dengesizlik şehirleşmenin asıl nedenlerini teşkil etmektedir. Şehirleşmeye sebep olan iç göçlerin endüstriyel gelişmeden değil, tarım ve toprak sorunlarına dayalı bir olay olduğu bütün istatistikî bilgilerle ortadadır. Şehirleşme hareketi sonucunda, son yıllarda ağırlığını gittikçe arttıran bir gecekondu sorunu ile karşı karşıya gelmişizdir. Şehirleşmenin bu temposu içerisinde 1975 yılında şehirlerde oturan nüfus 20 milyonu aşacak ve bunun yarısından fazlası gecekondularda barınacaktır. Üç büyük şehirde gecekondularda oturanlar şehir tipi konutlarda oturanların üç katı olacaktır. 1990 lara doğru İstanbul ve İzmit arası gecekondularla kapanacaktır.

Birkaç yıl öncesine gelinceye dek toplumdaki gelişmenin plâna bağlanmayıp, başıboş bırakılması, herşeyde oleduğu gibi, özellikle gecekondu ve konut sorununda da memleketimizi bir çıkmaza sokmuştur. Bu başıboşluğu, şüphesiz, mutlu azınlığı teşkil eden çıkarcı gruplar teşfik etmiş, desteklemiş ve bundan büyük kazançlar sağlamıştır. Sosyal dengesizliklerle ve birikimler büyük şehirler etrafında meydana getirilen gecekondular gelecekte Türk toplumunu etkiliyecek en önemli sorunlarımızdan biri olacaktır. Gecekonduların bugün köy geleneklerine bağlı yaşayış ve düşünce tarzları değişince konunun önemi bir kat daha artacaktır. Kısa vadeli çareler gecekondu sorununa hiçbir çözüm sağlayamıyacaktır. Bugün Papazderesinde görülen olaylar daha yaygın bir hale geldiği vakit iş işten geçecektir. Şimdiden ilk yapılacak iş, vurguncuların ve çıkarcı politikacıların istismarından vatandaşı koruyacak koşulların yaratılması ve düzenin sağlanmasıdır.

Halkın uyanıp demokratik haklarına sahip çıktığı gün millî demokratik devrim gerçekleşecek ve küçük politik çıkarlarla yoksulluğun istismarı son bulacaktır.

Olaylar - Olaylar

Derby işgali

Derby işgali yapılan oylamayla sona ermiştir. Oylamada Lâstik — İş Sendikasının büyük çoğunlukla toplu sözleşme yetkisini alışı, son yılların en enerjik işçi direnişini bitirmiştir. Şimdi gözler Lâstik — İş Sendikasının üzerine çevrilmiştir. Lâstik — İş'in işçilerin çoğunluğunu alıp aidat gelirini arttırdıktan sonra geri dönerek biraz ücret zammıyla işi geçiştirmek istemesi herhalde olumlu bir davranış olmıyacaktır. İşçi direnişin amacının ücret zammı olduğu kadar dayanışmayı ve güveni sağlamak olduğu unutulmamalı ve daha önce işten atılmış bulunan 20 işçinin fabrikaya dönmesi için gerekli direnç gösterilmelidir. Devrimci ismini alan bir sendikadan beklenen işçi dâvasındaki dayanışma ve güven ruhunu kuvvetlendirecek bu dirence işçileri analize etmesidir. Bekliyor ve gene bekliyoruz.

İşgücü yağması

Çalışma Bakanı Erdem 170.000 Türk işçisinin dış ülkelerde çalıştığını, yakında büyük sayıda işçimizin yeniden yollanacağını, Türk işçisinin aran dığını, onların itidal ve barış unsuru olduklarını, yüz kızartıcı suçlar işlemediklerini, zeki ve çalışkan olduklarınl, milliyetperver olduklarını, şimdiyedek 800 milyon mark tasarruf yaptıklarını ballandıra ballandıra anlatıyor.

12 Temmuz tarihli bütün gazetelerin baş sayfalarını işçilerimizin göçleriyle ilgili bu açıklama almış.

İşçilerimizin huyunu suyunu bilmedikleri, dilinden anlamadıkları yabancı ülkelere böyle büyük sayılarda yollanmasından ve bu sayıların önümüzdeki günlerde daha da artacağından Çalışma Bakanı kendine de bir öğünme ve başarı payı çıkaradursun, bu tutumun toplumumuzun gerçek çıkarlariyle taban tabana zıt çökertici bir nitelik taşıdığına işaret etmeden geçemiyeceğiz.

Dış ülkelere yollanan işçimiz seçmedir. Yâni yaşlılar hattâ orta yaşlıları değil de en delikanlı, taşı sıksa suyunu çıkaracak olanlardır. Bir sağlık muayenesinden geçerler. Hastalar, sakatlar elenir en sağlamları ayrılır, körler, topallar, dertliler bırakılır. Tüketiciler bize kalır, üreticiler dışarı yollanır. Bu delikanlılar neye mal olmuştur topluma diye Çalışma Bakanı aklının ucundan geçirir mi acaba.

Sen al bu en seçkin nasırlı avuçları habire yolla dışarı. 8 milyon mark tasarruf yaptıklarından dem vurarak bir de öğünme payı çıkar kendine... Diyelim ki verilen bu rakam doğrudur. Ama toplumumuz ihraç edilen veya kiralanan bu delikanlıları yetiştirinceye kadar neler harcamıştır.

Onun rakamları niye açıklanmaz. Sonra bu 8 milyonu tasarruf ederken yabancı işveren acaba onun sırtından neler kazandı. Yâni bir başka deyimle dış ülkede çalışan işçimizin çalışma koşullarında sömürü orantısı (istismar norması) nedir?

Eloğlu hisse senetlerine sahip olmakla değerin yaratılamayacağının bilincinde. Değerin ancak son tahlilde işçinin ücret karşılığında sattığı emek tarafından yaratıldığının da bilincinde ve üretimde ne kadar modern makineler kullanılırsa bu emeğin verimliliğinin o oranda arttığının da bilincinde. Dahası var, kenid değerinin üzerinde bir değer yaratan, biricik metanı, iş gücü olduğunun da bilincinde.

Bir Çalışma Bakanı geri kalmışlığımızı daha da geriye iten bu onur kırıcı göçten nasıl olur da memnun görünür. Ve bu durumun daha hızlı bir tempoda sürüp gitmesine alkış tutar?

Kapitalist bir toplumda arz ve talep kanunu diğer emtialar gibi alınıp satılan iş gücü için de geçerlidir. Eloğlu doğal olarak bunun da bilincindedir. Geri kalmış ülkelerden ithal edilen işgücü, ücretlerin düşmesine sebep olacak hiç değilse, işçilerin ücretlere zam taleplerini önliyecektir. Bu sebepten gelişmiş kapitalist ülkelerdeki kumpanyaların geri kalmış ülkelerden geniş çapta işgücü çıkışına önayak olan Çalışma Bakanlarına özellikle ihtiyacı vardır. Kimlerin eline kaldık?!

Türk Solu Yargılanıyor

Yazarlarımızdan Mihri Belli'nin Siyasal Bilgiler Fakültesinde «Bugün Türkiye'de devrimci eylem nedir?» konusunda verdiği konferans üzerine Mihri Belli ve Yazı İşleri Müdürümüz Vahap Erdoğdu hakkında açılan dâvaya Ankara 1. Ağır Ceza Mahkemesinde devam edilmiştir. Cumhuriyet Savcılığının esas hakkındaki iddianamesinde arkadaşlarımızın T.C.K. nun 142 /1 ve 173/3 maddelerinden cezalandırılmaları istenmiştir. Bu maddelere göre cezalar 7,5 ile 15 yıl arasındadır. Savunma için duruşma bir başka güne ertelenmiştir.

Demirel'in uykusu kaçıyor

Nusret Çakın

Yaşı kırka yakın genç bir adam Bulvar Palas Otelinin arka bahçesinde bir düğüne tanıklık yapmıya gelen eski efendisinin ellerini öptü. «Emrinizdeyim. Başım sizin yolunuza fedadır» dedi.

Genç adamı kimse tanıyamamıştı. Ve orada bulunanların da dikkatlerini çekmemişti bu olay. Efendisi elini öpen genç adamın gözlerinden öptü ve:

«Yarın geliniz sizi evde beklerim. Arkadaşlarınızı da yanınızda getiriniz» dedi. Genç adam hürmetle eğildi. Uzaklaştı oradan.

Ertesi gün Kavaklıdere'deki lüks apartmanın en üst katında son derece önemli bir toplantı yapıldı. İhtiyar adam yaşı seksene yakın olmasına rağmen kendisinden umulmayan bir çeviklikle elini masaya vurdu:

«Ben daha dn geldim Kayseri'den. Beyefendinin kesin emirleri vardır. Süleyman beyi destekliyeceksiniz» dedi ve cebinden altında Celâl Bayar imzası bulunan kısa mektubu yüksek sesle okumaya başladı:

«Arkadaşlarım yeni bir hamlenin yeni bir devrin başlangıcını siz yapacaksınız. Sayın Süleyman Demirel bize büyük umutlar vaadetmektedir. Demokrat Partisinin aşkını gönlünde taşıyanlar Demirel'in yanında olmalıdırlar. Hepinize teker teker saygılar sunarım, başarılar dilerim.»

Ve tam bir hafta önce eski Demokrat Partisi ileri gelenlerinden birisi aynen şunları söylüyordu, bu satırların yazarına:

«Ne gariptir ki, herkes Başbakan Süleyman Demirel'i Johnson'a yakınlığından dolayı başarıya ulaştı sanmaktadır. Aslında öyle değil durum. Celâl Bayar'ın AP Kurultayından önceki o gecede bir yakını aracılığıyla gönderdiği mektubu olmasaydı Süleyman bey Türkiye'de değil AP Genel Başkanlığı, değil Başbakanlık, bir mahalle muhtarlığı bile zor bulurdu. Demirel'in Amerika'lıların taraftarı olduğu doğrudur. Ve gene doğrudur ki, Süleyman Demirel kapitalist çevrelerin adamıdır. Bunun dışında bir şey beklenemez Süleyman Demirel'den... Sayın Demirel temelini DP üzerinde kurduğu partisi başarıya ulaşırsa Celâl Bayar ve diğer eski DP ileri geleni ağabeylerinin emrinde olacağına söz vermişti. O günlerin Süleyman Demirel'i bir kaç ay önce ziyarete giden eski DP heyeti arkadaşlarımıza aynen şunları söylemişti:

«Ağabeylerimizin siyasî haklarını vermek elbette vaadlerimiz arasındadır. Fakat ne yapalım ki durumu görüyorsunuz. Bu şimdilik bir Anayasa meselesidir. Anayasayı değiştirmeden bunu yapmıya kalkmak mümkün değildir. Anayasayı değiştirmek icin de gerekli oy çoğunluğuna sahip değiliz. İnşallah önümüzdeki seçimlerde bu problemi kaldıracağız. Gideceğiz. halka diyeceğiz ki, siz bize oy vedmediğiniz icin gerekli çoğunluğu sağlayamadık. Böylece eski DP li büyüklerimize yararlı olamadık.

Halk bize gerekli oy çoğunluğunu versin, biz eski DP li büyüklerimize siyasî haklarını verecek teşebbüslere girebiliriz. Gönlümüz sizinle beraberdir.»

İşte o günlerin Demirel'i bugün bize, yâni eski DP li ağabeylerine bunları söylüyordu.

HAZIRCEVAP SOKAĞI GÖRÜŞMELERİ...

Demirel eski DP li ağabeylerine olumsuz bir yanıt verince, haber gizliden gizliye ilgililere ulaştı. Adalet Partisinin aşırı sağdaki elemanlarından bir gurup Celâl Bayar'ı Çiftehavuzlar, Hazırcevap sokağındaki evinde bir geceyarısı ziyaret ettiler. Toplantıya katılanların ifadelerine göre Celâl Bayar Demirel'in bu tutumuna son derece kızmış ve:

«Süleyman Demirel kendisinden bekleneni vermedi. Demirel bilmelidir ki bugün 27 Mayıs hareketi de rahatlıkla tartışılabilir. Anayasayı istediği şekilde değiştirebilir eğer isterse. Amma istemiyor. Elbette bizim de kendilerine diyeceklerimiz olacaktır. Gelecek bizimdir» şeklinde konuşmuştur.

Başka bir gün ise yapılan toplantıda, 119 Milletvekili ve Senatörün Adalet Partisinden ayrılacaklarına dair imzaladıkları mazbata Bayar'a takdim edilmiş ve Bayar buna karşılık «Eğer siyasî haklarımızın verilmesini sağlarsanız arkadaşlarımın yanlarında bulunmaktan kıvanç duyacağım» demiştir. Böylece Celâl Bayar'ın Genel Başkan olması şartıyla 119 Milletvekili ve Senatör Adalet Partisinden ayrılarak yeni bir parti kuracaklarına söz vermişlerdir.

Büyük bir gizlilik içinde alınan bu karar ne var ki Demirel'in kulağına kadar gitmiş ve bu haber kendisinin uykularını kaçırmıya başlamıştır. Acele tedbir almak için arkadaşları ile görüşmelere başlıyan Süleyman Demirel, söylendiğine göre taktiğini değiştirmek istemiştir. Yeni taktiğe göre Demirel, eski Demokratlara siyasî haklarının verilmesine razı olacak, bunun için de gerekli çoğunluk sağlanmıya çalışılacaktı. Ancak Demirel'in yakınlarına göre, nasıl olsa bu yolda alınan bir karar 27 Mayısçıların tepkileriyle karşılaşacaktır. Böylece eski Demokratlara verilmeis düşünülen siyasî haklar suya düşmüş olacak ve Demirel elini oğuşturarak «Kusura bakmayın, işte görüyorsunuz, memleketin umumî havası bu duruma müsait değildir. İleride tekrar ele alınmak üzere bu tasarıyı şimdilik erteliyelim» diyecektir.

Durum ne olursa olsun öyle görünmektedir ki, ne denli taktikler uygularsa uygulasın, eski Demokratlara gönül vermiş AP içindeki 119 Miletvekili ve Senatörün AP den ayrılmalarına engel olamıyacaktır Demirel. Ve sızan haberlere göre, 119 Milletvekili ve Senatör önümüzdeki günlerde AP den ayrılarak yeni bir parti kurmıya başlıyacaklardır. Eylûl ayında ilk kongresini yapacağı söylenen yeni partinin Genel Başkanlığına Celâl Bayar getirilerek bir emrivaki yapılacaktır. Böyle bir duruma Demirel nasıl bir tepki gösterir herhalde merak konusudur.

Ve herhalde önümüzdeki günlerde halkın bitip tükenmiyen sorunları dururken Demirel kendi sebep olduğu yeni olayların çıkmasına yol açacaktır.

Bakalım şu üç ay neler getirir?

ARİF DAMAR METİN DEMİRTAŞ BERAAT ETTİLER

Dergimizde yayınlanan Che Guevara adlı şiirlerinden dolayı haklarında dâva açılan Arif Damar, Metin Demirtaş ve o zamanki Yazı İşleri Müdürümüz Vahap Erdoğdu beraat etmişlerdir. 12.7.1968 Cuma günkü duruşmada Savcı sanıkların lehindeki bilirkişi raporuna itiraz etmiş fakat bu itirazı mahkemece reddedilmiştir. Bundan sonra esas hakkındaki mütalaasını veren Savcı arkadaşlarımızın mahkûmiyetini istemiştir. Mahkeme savunmaları idnledikten sonra ise beraatlerine karar vermiştir.

ERDOST, SAHİR ERMAN'IN RAPORUNU REDDETTİ

Sol yayınları yönetmeni ve yazarlarımızdan Muzaffer Erdost hakkında, Stalin'in «Sosyalist Ekonominin Meseleleri» kitabı için Ankara 3. Ağır Ceza Mahkemesinde açılan dâva devam etmektedir. Erdost ve avukatı H. Çelenk, Sahir Erman'ın olumsuz bilirkişi raporunu reddederek yeni bır bilirkişiye tetkikini istemişlerdir.

«PROLETER» SAHİBİ 6 AYA MAHKÛM EDİLDİ

Proleter Dergisi sahibi Necip Akan Adana Toplu Basın Mahkemesinde, «Üretim araçları ve artık değer» adlı yazısında bir zümreyi başka bir zümreye tahrik ettiği iddiasıyla 6 ay hapse mahkûm edilmiştir.

Proleter Dergisi malî güçlükler yüzünden yıl sonuna kadar yayınına ara vermiştir.

Tös ve Öğretmenler Federasyonu Genel Başkanı Baykurt, Öğretmenlerin İzliyeceği Savaşı Anlatıyor

"İktisadi çıkarları bir olan öğretmenlerin ideolojik kamplara ayrılması sunidir"

★ TÖDMF'nun görevini tamamlamış olduğu kanısı yaygın olmakla birlikte, bu konunun pratiğe sokulması yeni bir kurultay sorunudur.

★ Almak zorunda olduğumuz hakların başında grev hakkı vardır.

★ Emniyet Sandığı tasfiye edilmelidir.

★ Öğretmenlerin aslında bir olan sınıfsal niteliklerini bir an önce kavrayıp, ortak olan mücadeleleri yönünde demokratik mücadeleye atılmaları, bunun için de birleşmeleri lâzımdır.

★ Bizim şiarlarımız yeni yeni belirlenmektedir ve millî kurtuluşçu güçlerin şiarlarından farklı değildir.

★ Halkın çıkarlarını gerçekleştirmek, iktisadî, sosyal ve kültürel konularda temel değişiklikler yapılmasını gerektirdiği için, bizler halkçı ve devrimci öğretmenleriz.

★ Devrimciler Güçbirliği hareketini devam ettirmek isteğindeyiz.

Ahmet SAY

SORU — TÖS ve TÖDMF gibi, Türk öğretmenlerinin çoğunluğunu kapsıyan ve dileklerini yansıtan iki büyük kuruluşun başkanısınız. Sizce, bu iki öğretmen kuruluşunun bugünkü şartlar altında birbirinden ayrı görevleri var mıdır? Eğer varsa, TÖS'ün görevi nedir, TÖDMF nun görevi nedir?

CEVAP — 1965 yılında çıkan 624 sayılı Devlet Personeli Sendikaları Kanunundan önce, Türkiye'de öğretmen çoğunluğunu TÖDMF temsil ediyordu. Sendika kanunu, yetersiz bir kanun olduğu için, derneklerin fonksiyonu, sendikalara yüklenmekle yetinildi. Bu yüzden, TÖDMF'nun öncüsü olan öğretmenlerin girişimiyle kurulan TÖS, Federasyonun bütün fonksiyonlarını yürütmekle birlikte, ondan ileri cüz'i eylemlere girişebildi. Bu yasal durumdan ötürü, bugün TÖS ve TÖDMF. arasında bir fonksiyon çatışması vardır. Öğretmenlerin hukukî ve malî müşküllerini TÖS çözmek görevini üzerine almıştır. Eğitim ve kültür etkinliklerinde iki örgütün rolü ortaktır. Bundan dolayı, öğretmenlerimiz arasında TÖDMF'nun gereksizliği ileri sürülmektedir.

SORU — TÖDMF'nun yerine getirdiği görevin sınırlı olduğu ve bu sınıra gelinmiş bulunduğu hakkında genel bir kanı var. TÖS başkanı olarak, sizin Federasyonun başkanlığına getirilmeniz, öğretmenleri iki ayrı kuruluşta temsil edilmekten sıyıracak pratik çarenin ilk adımı sayılabilir mi?

CEVAP — TÖDMF'nun göıevini tamamlamış olduğu kanısı, yaygın olmakla birlikte, bu konunun pratiğe sokulması yeni bir kurultay sorunudur. Yönetimin, benim temsil ettiğim ekipte birleştirilmesi, bir adım sayılabilir. Ancak, bunun yetkili kurultayca demokratik tartışma olanakları içinde görüşülmesi ve onaylanması gerekir.

SORU — Federasyonun bünyesi içinde örgütlü bulunan öğretmenlerin tamamını TÖS bünyesine aktarabilmek için ilk dönemde nasıl bir çalışma programını öngörüyorsunuz?

CEVAP — Biz, baştan beri, TÖS olarak, bu fikri gerçekleştirmek için çalıştık. Yaptığımız yayınlarda, seminer ve sohbet toplantılarında, bu temayı işledik. Aynı çalısmalara devam edeceğiz. Öğretmenleri ikna ettiğimiz ölçüde başarımız tam, ya da eksik olacaktır.

SORU — Bu programın basarıya ulaşması halinde, varılacak hedef, tüm Türk öğretmenlerinin mevcut sendikal haklara dayanan tek bir devrimci kuruluşta birleşmiş olmasıdır. Hedefe ulaşıldığı zaman, aşağıdaki konulara nasıl bir çalışma izlenmelidir ?

A — Eğitim ve meslek çıkarları sorunlarının, içinde bulunduğumuz düzenin, getirdiği sorunlar olduğunu göstermek bakımından ne yapılmalıdır?

B — Örgüt olarak hangi yeni hakların alınması zorunludur?

C — Meslek çıkarlarının korunması ve geliştirilmesi için, ne gibi tedbirler alınmalıdır? Neler istenmelidir?

D — Eğitim ve öğretim sorunlarının çözümlenmesi için, bugünkü koşullara rağmen, ne yolda çaba göstermelidir?

CEVAP — Bugün, dernekler ve Federasyondan başka, irili ufaklı 40 dan fazla eğitim sendikası vardır. Böyle olduğu halde, örgütlenmemiş, kayıtsız öğretmen sayısı da çoktur. Federasyon üyelerini TÖS'e katmak, bir sorun değildir. Bu hedef, büyük ölçüde gerçekleştirilmiştir. Bugün sorun, küçük sendikalara dağılmış öğretmenleri toplamak ve kayıtsız kalan öğretmenleri örgütlemektir. Bunu başardığımız zaman, eğitimcilerin demokratik baskı gücü artacak ve etkileri çoğalacaktır.

A — TÖS bünyesi içinde bu görüş, büyük ölçüde kazanılmıştır. TÖS'lü öğretmenler, eğitim - öğretmen sorunlarının bir düzen sorunu olduğunu bilmektedirler. TÖS dışında kalan meslekdaşlarımıza bunu benimsetmek için yayın, seminer ve sohbet toplantılarımıza devam etmek zorundayız.

B — Almak zorunda olduğumuz hakların başında grev hakkı gelmektedir. Başka kuruluşlarla, işçi sendikalarıyla malî ve organik ilişkilerimizin kurulmasını engelliyen kısıtlamaları da kaldırtmak zorundayız. Yönetici güvenliğinin bulunmayışı, yurt dışı meslek kuruluşlariyle ilişkilerimizin yasaklanması da başlıca engellerdendir. Bütün bunlardan önce, memur sendikalarının idarî merciler önünde birer «taraf» oluşu, lâftan ibarettir. Görülüyor ki, 624 sayılı kanun, bütün bu aksaklıklar bakımından düzeltilmeye çok muhtaçtır.

C — Öğretmenlerin, tamamının maaş azlığı ve geçim zorluğu içinde bulunduğu bir gerçektir. Eğitim ödeneği, ek ders ücreti, atelye zammı, tüm öğretmenlere sağlansa bile, elde edecekleri miktar, onların asgarî geçimine yetmiyor. Bugün beş nüfuslu bir ailenin, asgarî geçimi 1515 lira ile mümkündür. Bu hesaplar, Ankara Tıp Fakültesi Biokimya Fakültesince yapılmıştır. Maaş konusunda kısa görüşlü küçük talepler yerine, köklü tedbirler istemek zorundayız. Bu da mücadeleyi, millî geliri sınırlı kılan iç ve dış şartlarla mücadeleyi ve millî gelirin bölüşülmesindeki adaletsizliğin önlenmesini gerektirir. Ayrıca, öğretmenlerimiz, hem kendileri, hem de eşleri ve çocuklaı bakımından, sosyal güvenlik haklarından ve hizmetlerinden yoksundurlar. Sosyal Sigortalar Kurumu ile işçilerimizin kavuştuğu olanaklar, tam değilse bile, bir hayli yüksektir. Bunun için, işçi ücretlerinden yüzde 9 kesilmekte, işverenden yüzde 11 alınmaktadır. Biz, Emekli Sandığına yüzde 6 verip dururken, yüzde 5 de ilkokul öğretmenleri için bir sandığa yatırmaktadır. Sadece Millî Eğitim mensupları için kurulmak istenen yeni bir yardımlaşma kurumu, Emekli Sandığı gerçeğini hesaba katmadan, bizden yüzde 5 alacak, fakat devlet, hiçbir şey vermiyecek. Bu konuda görüşüm şudur: Sadece öğretmenler için değil, bütün kamu personeli için, bir sosyal sigorta kurumu geliştirilmelidir. Emekli Sandığı ya tasfiye edilmeli, ya da bu kuruma aktarılmalıdır.

İlkokul öğretmenleri, Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığı da kapatılmalıdır. O zaman, bütün memurlardan toplam olarak yüzde 9 - 10 kesilirken, devlet de yüzde 9 - 10 vermelidir. Sosyal güvenlik devletin anayasa ile yüklendiği görevlerden biridir. Tıpkı işçiler gibi, bir emekçi olan memurlar karşısında devlet, iyi bir işveren olmak zorundadır.

Öğretmenler için bir başka temel isteğimiz, idarî ve siyasî baskıların kaldırılıp, meslek güvenliğinin mutlaka sağlanmasıdır.

D — Öğretmenlerin, aslında bir olan sınıfsal niteliklerini bir an önce kavrayıp, ortak olan çıkarları yönünde demokratik mücadeleye atılmaları, bunun için de birleşmeleri lâzımdır. Sadece kendilerinin birleşmesi yetmez, çalışan ve devrimci kitlelerle işbirliği yapmaları da zorunludur.

SORU — Yukarıdaki dört konuya sizin de ekliyeceğiniz konular varsa, onlarla beraber her biri için atılması gerekli temel öğretmen şiarları şimdiden belirlenmiş midir? Eğer belirlenmişse, nelerdir ve uygulamadaki başarı şansı ne olabilir ?

CEVAP — Bu şiarlar, yeni yeni belirlenmektedir ve millî kurtuluşçu güçlerin şiarlarından farklı değildir. Çünkü ülkemizi büyük bunalımlara düşüren genel koşullar, aynen eğitim kurumlarımıza ve öğretmenlere de musallat olmaktadır.

Şiarlarımızı aşağıda açıkladığım konulara yöneltmek durumundayız:

a) Millî Eğitim ve kültürümüzden, tüm dış baskılar kaldırılmalıdır.

b) İçerde eğitimin finansman olanaklarını daraltan sebepler kaldırılmalıdır. Feodalizmin tasfiyesi ve kapitalist olmayan bir kalkınma yolunun izlenmesi inancımızdan dolayı da anti-kapitalistiz.

c) Türkiyemizin çağdaş uygarlık düzeyine çıkarılması için, eğitime çok hizmet düşmektedir. Evrensel kültür ve eğitimin ortak değerlerini benimsemekle birlikte; halkımızın temel eğitim isteklerini karşılamak için, YERLİ ölçüler ve ilkeler kullanılmasını istemekteyiz. Bundan dolayı gerçekçi ve gerçek milliyetçi öğretmenleriz.

d) Halk ailelerinden gelme yetişkinler olduğumuz için, kendi çıkarlarımızla ana - baba ve kardeşlerimizin çıkarları arasında, hiçbir ayırım yoktur. Halkın çıkarlarını gerçekleştirmek, iktisadî, sosyal ve kültürel kurumlarda temel değişiklikler yapılmasını gerektirdiği için, bizler halkçı ve devrimci öğretmenleriz.

SORU — Sizin şiarlarınıza tam karşıt olan bir şartlanmayı yenmek amacıyla, önemli bir baskı gurubunun tek ve güçlü örgütü olarak, alınması gereken tedbirler nelerdir?

CEVAP — Bu şiarları benimsemiş öğretmenlerin güçlü ve tek örgütte birleşerek «karşı şartlanma» yı yenecek şekilde mücadele etmeleri gerekiyor. İktidarın ve muhafazakâr siyasîlerin bünyemizde yarattığı yanlışlıkları ortadan kaldırmak için, ülkemizin, halkımızın ve öğretmenlerimizin, ortak çıkarlarını iyi belirlemek ve korumakla bu amaca ulaşabiliriz.

SORU — Öğretmenler aynı toplumsal gücün, aynı tabakanın, kısaca aynı çıkar grubunun üyeleri olduğu halde, ayrı ideolojik kamplara ayrılabilirler mi? Aynı çıkar grubunun diyelim ki «muhafazakâr», «merkez», «ılımlı sol» ve «sol» kanatlara bölünmesi ve aralarında bu yüzden çatışmalar çıkması, sizce doğal mıdır?. Eğer bu durumu tutarsızlık olarak niteliyorsanız, bu tutarsızlığı önlemek ve tüm öğretmenleri, toplumsal tavır bakımından mümkün olduğu ölçüde aynı devrimci çizgide birleştirmek bakımından ne yapılmalıdır?

CEVAP — Sosyal menşeleri ve iktisadî çıkarları geniş ölçüde BİR olan öğretmenlerin, ideolojik kamplara ayrılması, sunî çelişmelerden ibarettir. Bunların çoğu, kişisel sürtüşmelere ruhsal sapmalara ve çocukluk rekabetlerine dayanmaktadır. Örgütlerimiz, en yetkili organlariyle gerekli tasfiyeyi mâkul ölçüler içinde yapmaktadır. Daha fazlasını, zaman ve ihtiyaçlar gösterecektir.

SORU — Türkiye'nin ilerlemesi yolunda atılması gereken ilk adımın Millî Demokratik Devrim olduğu bilimsel olarak saptanmışken, kısır çekişmelerden bir an önce sıyrılıp, bu yönde tam bir sorumlulukla görev alınması ve böylece millî demokratik devrimde kaçınılmaz bir yeri olan öğretmenlerin katkıda bulunması, ideolojik anlayışınızı hangi ölçüde etkiliyor?

CEVAP — Türkiye'nin «tam bilinçli» ve «az bilinçli» tüm devrimci güçleri için temel hedef, şüphesiz sosyalist aşamaya ulaşabilmektir. Bu aşamaya varmak için, sömürücü ve siyasî dış baskıların kırılmasını, içerde gerekli tasfiyelerin yapılmasını ÖN İŞLEMLER olarak gördüğümüzü yukardan beri açıklamaya çalışmaktayım. Ancak bir önceki soruda olduğu gibi, bu konuda devrimci güçleri parçalayıcı ve yıpratıcı tartışmaların, çocukça ayrılıkların sürdürülmesini de yararsız görmekteyim. Öğretmen çoğunluğu, devrimciliğini ileri sürerken, iç ve dış koşulları hesaba katarak konuşmaktadır.

SORU — Devrimciler, Güçbirliğinin güçlü birer üyeleri olan TÖS ve TÖDMF'nun DEV-GÜÇ hareketini geliştirmek bakımından teklifleri var mıdır?

CEVAP — Devrimciler Güçbirliği hareketini geliştirmek bakımından başlangıç çalışmalarını yeniden gözden geçirerek, Güçbirliğini devam ettirmek isteğindeyiz. Tekliflerimiz başta ne ise, şimdi de odur. Güçbirliğine katılan kuruluşlar, tutumlarındaki ve prensiplerindeki belirli nitelikleri ortak işlerde ısrarla öne sürmekten vaz geçme olgunluğunu göstermelidir. Ayrıca ortak amaçlar saptanırken, ayrıntılara inmeyi ve amaçları parçalamayı yararsız saymaktayız.

SORU — Öğretmenlerin halk ile olan ilişkilerini eylemde birleştirmelerini gerekli buluyor musunuz? Bu soruya vereceğiniz cevap olumlu ise, bu takdide birlesik eylemi genel çizgileriyle tasvir eder misiniz?

CEVAP — Öğretmenlerin halkla ilişkileri, eylemde sadece bir yere kadar uzanır. Dünyanın her yerinde öğretmenler ve eğitkenler kuralları, işe yarar bilgileri, yeni toplumsal amaçları öğreten, benimseten kimselerdir. Bundan ötesi siyasî güçlerin işidir. Bizim görevimiz, halkı devrimci amaçlar yönünde uyarmak ve bilinçlendirmektir. Türkiye niçin yoksul ve geridir? Kimler tarafından, nasıl sömürülmektedir?. Sömürülmeden, gerilikten ve yoksulluktan kurtulmak için neleri bilmek ve yapmak zorundayız? Halka bunları öğrettiğimiz ve benimsettiğimiz zaman, bizim işimiz tümlenmiş olur.

Anayasa oylaması 8.yıldönümü

Anayasanın halkoyuna sunuluşunun 8. yılını Millî Birlik Grubu ve 27 Mayıs Millî Devrim Derneği birer bildiri ile anmışlardır.

M.B.G. bildirisi özetle şöyledir:

«Meşruluğunu yitirmiş bir iktidara karşı başarılan 27 Mayıs ihtilâlinin getirdiği Anayasanın, Türk Ulusunca kabul edildiği 9 Temmuz 1961 günü siyasal tarihimizin çok önemli bir merhalesidir. Çağdaş uygar bir toplumsal düzenin kurularak yaşatılmasnı amaç güden Anayasamızın, gün geçtikçe bilinçli olarak benimsenmesini görmekten dolayı engin bir haz duymaktayız.

Kendilerini Anayasaya uyduramayan ve Anayasanın öngördüğü toplumsal düzeni çıkarlarına aykırı bulan türlü eğilimlerin olumsuz direnişlerine rağmen Türk ulusal varlığının uyanık bekçileri, görevlerini yapmaktan alıkonulamıyacaklarını ispat etmişlerdir.»

Yunanistan'da Anayasa taslağı ilân edildi

Yunanistan'daki askerî cunta uzun bir bekleyişten sonra nihayet 64 sayfalık anayasa taslağını ilân ederek Yunan demokrasisini nasıl kuşa çevirdiklerini göstermişlerdir.

Yunan vatanseverlerinin zindanlarda çürütüldüğü, cuntaya karşı gizli direnme hareketlerinin terörle bastırıldığı, ordudaki ilerici subayların sık sık kitle halinde tasfiye edildiği bir ülkede anayasanın halka hiçbir demokratik hakkı sağlamıyacağı açıktır. Esasen yeni anayasanın ne zaman yürürlüğe konacağı ve seçimlerin tarihi henüz açıklanmamıştır. Sadece 29 Eylûlde referanduma sunulacağı bilinmektedir. Taslakta söz, basın ve örgütlenme özgürlükleri ağır bir tazyik altında tutulmakta, milletvekili sayısı 300'den 150'ye indirilmekte, 150 milletvekilinin 30'unu Hükûmet tâyin etmektedir. CİA yardımiyle «Dikensiz gül bahçesi» haline getirilmek istenen Yunanistan devrimci direnme ile için için kaynamaktadır.

Öğrencilerin hocalara verdiği ders

Üniversitedeki son boykot ve işgal olaylarının bir ufak faydası da bazı üniversite yöneticilerini öğrencilere karşı, biçimde de olsa daha hoşgörü sahibi davranışlara getirmesi oldu. Birçok yönetiçi gibi Eczacılık Fakültesi Dekanı da «Öğrencilerini şimdiye kadar tanımadığını» kabul etti. Dekanın hak vermemekte gösterdiği katılık yüzünden işgalin en fazla sürdüğü Fakültelerden biri Eczacılık Fakültesiydi. 26 günlük öğrenci direnişi karşısında Dekanın «Bundan böyle yumuşak ve olumlu yöneticilik yapacağını vaad etmesi» üzerine, öğrenciler Perşembe günü işgali kaldırdılar ve Dekanın istifası isteğinden vazgeçtiler.

Ankara'da toplanan 8 Rektör son olayları görüşmüş ve yaz döneminde sık sık toplanmaya karar vermişlerdir.

Ayıkla pirincin taşını

Rıfat ILGAZ

YUVA

«Her vatandaşa bir ev!» diye diye iktidarla evlenen Adalet Partisi, hemen seçim sonrası sıcağı sıcağına beşyüz vatandaşın damını başına indirivermiş. Neden mi böyle yapmış? Vatandaşa yalancı çıkmamak için! Elimizi vicdanımıza koyup da söyliyelim, bu adamlar: «Her vatandaşa bir ev» demişlerdi, her vatandaşa bir gecekondu dememişlerdi ki...

SUÇ KİMDE?

Bu gecekonduları yıkma işi de karıştıkça karıştı. İki kodaman parti birbirini suçlayıp duruyor.

Bize kalırsa suç ikisinde de değil.

Sıvas'lı ünlü halk adamı Nıyazi'nin, oğluna kızdığı zaman söylediğini tekrarlayalım:

«Ah oğlum, suç sende değil, bende! Ananı almamak varmış!»

TAŞINMAZ MAL

İlkokul öğretmenlerinin eline bavulunu tutuşturup bir ilden bir ile sürgün eden Millî Eğitim Bakanı, onları ev köy sahibi etmeye karar vermiş nihayet! İlk koşul da şu: Taşınmaz mal karşılığı kredi!

Bütün mallarını taşınır hale getiren öğretmenler, demek gene açıkta! Bıraksın sayın Bakan, öğretmenleri ev sahibi etmeyi de dayanıklı birer çadır sağlasın!

GİDEN GELMİYOR

Sabahattin Eyüboğlu üstadımız, Yeni Ufuklar'da Abidin Dino'yu savunurken:

«Kafası dünyada yüreği Türkiye'de!» diyor, eğer bu bir savunu ise...

Oysa bize kafası dünyada, yüreği Türkiye'de değil, kafası Türkiye'de yüreği dünyada olan sanatçılar gerek! Hele kafası ile birlikte vücudu da Türkiyede olan yürekli sanatçılar olursa...

Porselen yolsuzluğu

Dolaplar durmadan dönüyor dönüyor

(Geçen Haftadan Devamı)

İşletmeciliğin en önemli kurallarından birisi, henüz yeni kurulmuş bir fabrikanın özürlü mallarının piyasaya sürülmeden, bir kenara ayrılmasıdır. Bu gibi mallar, ya imhâ edilir veya hayır müessseselerine ücretsiz olarak yardım için verilir.

Özülü malların piyasaya çıkması çok tehlikelidir. Hele yeni kurulmuş bir fabrika için, bu tehlike, çok daha büyüktür. Zira, mallarının müşteriye tanıtmak zorundadır.

Oysa, Tuzla porselen fabrikasında, normal kalitedeki mallar, stoka sokulur ken, bin ton civarındaki özürlü mal, Kristal Şirketine satılmıştır.

Kristal Şirketi, bundan iki türlü faydalanmıştır: Bir defa, Türk malı porselenlerin kalitelerinin kötü olduğunu ispatlamak fırsatını bulmuş, ikinci olarak da çok ucuza kapattığı porselenleri normal fiata satarak, milyonlar kazanmıştır.

Piyasada porseleni dekorlatmak diye bir deyim vardır. Dekorlatmak demek, porseleni renkli desenlerle süslemek demektir. Bu iş için, iki şey lâzımdır: Birincjsi dekal komani denen özel kâğıda basılmış desenler, (bizde çıkartma diye anılır); ikincisi ise bu selenleri dışarda dekolattırıp satmak yan dekor fırınları. Fabrika, bu işi yapabilmek için, yüzbinler harcıyarak Avrupadan dekor fırınları getirtir. Ama bu fırınlar bomboş dururken, Morenolara ucuz fiatla dekorsuz mallar verilir. Morenolar ucuza kapattıkları por selenleri, dışarda dekolattırır, satmak suretiyle de yüz binler vururlar.

Dekor hikâyesinin bir de dekalkomani yüzü vardır. Dekalkomani, yahut çıkartma artık Türkiye'de yapılmaktadır.

Porselen fabrikasının tüm ihtiyacını karşılayacak ölçüde üretime geçilmiştir. Ancak gerek fabrika yöneticileri, gerekse Morenolar, ithalâtı daha uygun görmektedirler. Zira ithalât oldukça, yüklü paraların vurulmasına yol açmaktadır.

Moreno — İdare Meclisi ittifakının bir başka marifeti de, fiat artışlarında ortaya çıkmaktadır.

Son iki senede yüzde 15 oranında iki defa fiat artırılmış, fakat morenoların anbarında bulunan on milyon liralık mal, hiçbir seferinde sayılmamıştır. Böylece Merenolar birer buçuk milyondan üç milyonu açıktan sağlamışlardır.

Fabrika, benzeri işlemlerle iflâsa sürüklenirken ve kasasında işçinin yevmiyesini dahi verecek para bulunmazken, kristal firması, fabrikanın sırtından senede en az 5—6 milyon lira kazanıyor ve fakat 1967 senesi ortalarında aldığı malların karşılığı olan 4 milyon liralık borcunu ödemiyordu. Bu arada, yöneticilerden hiçbiri, bu borcu istemeye cesaret edemedi. Zira fabrika yöneticilerinin genel eğilimi, Morenolarla olan iyi ilişkileri (!) bozmamak yönündeydi.

Öyle ki, borcu yazıyla, raporla ve ya sözlü olarak hatırlatanlara, bozuluyorlardı. Ama ne çare ki, fabrikaya 1966 yılının mart ayında giren Ticaret Müdürü Ferruh Özdil, bu konu üzeinde ısrarla duruyordu. Demek ki, Feruh Özdil, iyi bir ticaret müdürü değildi.

Feruh Özdil, fabrikaya girdikten sonra, daha başka ve daha önemli bir seri hata daha yaptı.

Örneğin, yerli porselenlerin satışını sağlamak için, ithalâtın durdurulması gerektiğini söyliyerek, Bakanlığa başvurmuş ve ithalâtı durdurtmuştur. Daha sonra yasaklanan ithalâta rağmen, piyasanın yabancı porselenle dolduğunu görmüş ve bunların turistik otel şeyası namıyla kaçak olarak getirtildiğini tesbit etmişti ve bütün bunların altından da Morenolar çıkmıştı.

Hatâlar, affedilir gibi değildi ama, işine son vermek için, bir müddet daha beklenecekti.

Ferruh Özdil, 1963 senesinde, Morenolarla yapılan satış mukavelesinin vaktinden önce feshini de istiyordu. Gerekçeleri ise şunlardı:

1 — Morenolar, üretilen malların büyük kısmını almıyorlardı.

2 — Başka firmalara satış yapılmasına müsaade etmiyorlardı.

3 — Fabrikanın porselenlerini satacakken yurda yabancı porselenler sokuyorlardı.

4 — Milyonlaca liralık borçlarını ödemiyorlardı.

Bu haklı gerekçeler, Mahmut Nedim'in başkanlığındaki idare meclisini etkilemedi.

Mukavelenin zamanından önce feshi ayıptı.

Bu arada, fabrikaya çeşitli firmalardan daha düşük iskontolu teklifler geliyordu. Daha düşük iskonto demek, fabrikanın milyonların üstünde kazanç sağlaması demekti. Fakat hiç birine kulak asılmadı.

Idare Meclisi, Morenolarla iyi geçinmeye kararlıydı. Mukavelenin zamanından evvel feshi meselesi, böyle atlatıldı ama, 1968 senesi sonunda mukavele bitiyordu. Ve 1967 senesi sonunda mukavelenin yenilenmiyeceğinin ihbar edilmesi lâzımdı. Ferruh Özdil'in ısrarları sonucu, bu ihbar yapıldı ama, 1968 yılının kasım ayına kadar mukavelenin yürürlükte olduğu da bildirildi. Kasım ayında, mukavelenin kimlerle yapılacağı merak konusudur.

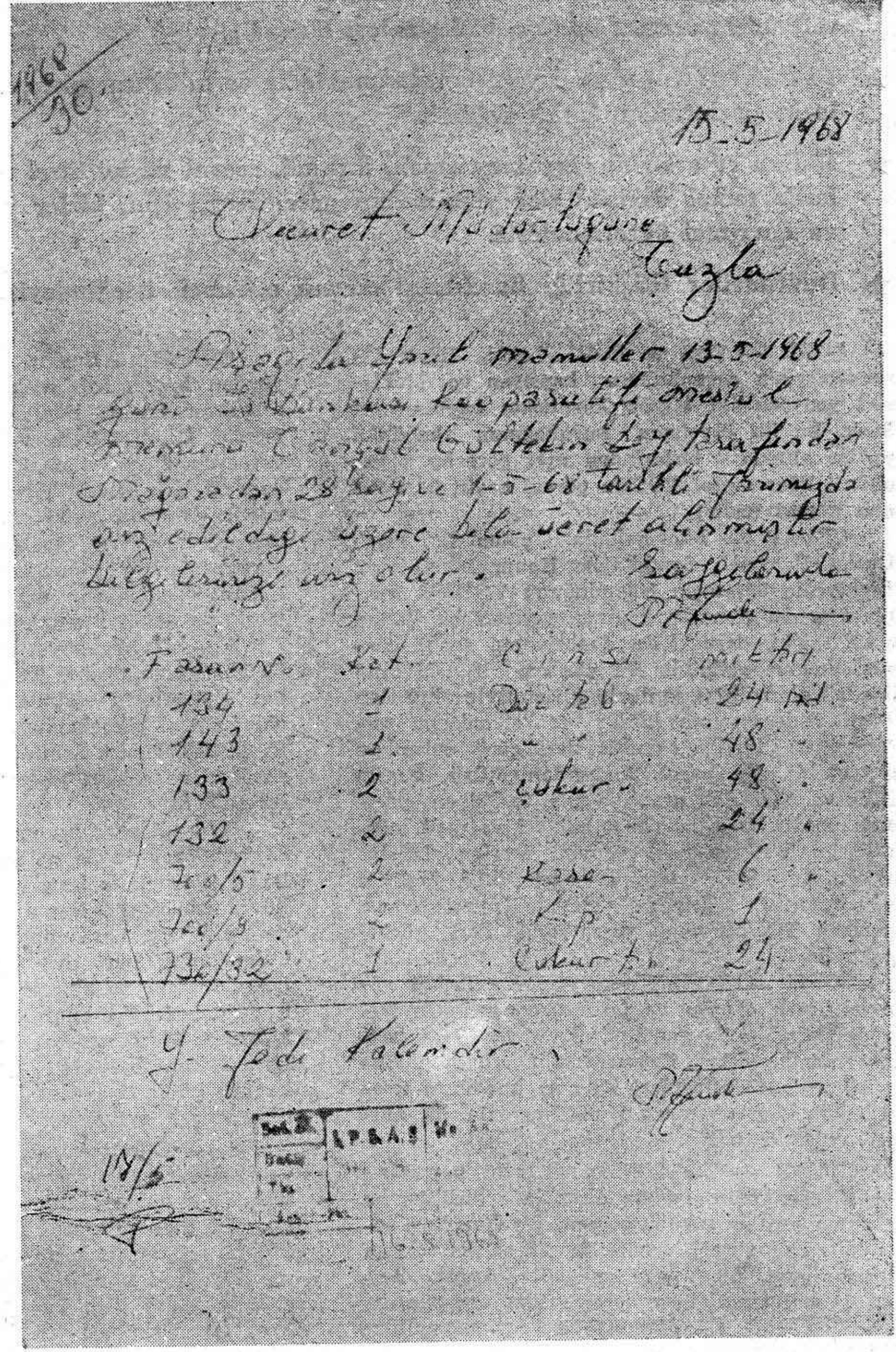
Denir ki, Morenolar, paravan firmalar kurarak bu işi gene kapatacakladır ve bu konuda en büyük yardımcıları, fabrikanın idare meclisi olacaktır.

KÜÇÜK İŞLER :

Ortada böyle milyonluk işler dönerken, fabrika yöneticileri, arada sırada çerez kabilinden küçük işlerle de uğraşıyorlardı. Örneğin, Mahmut Nedim üstadımız, fabrikanın sat mağazasından, İş Bankası kooperatifine, 5 — 6 bin liralık satış yapıyor, fakat bedeli fabrikanın kasasına girmiyordu. Bu, vesikalarla sabitti.

Umum Müdür bay Gencer, kayıtlara geçirmeden, bir kamyon malı, memleketi olan Bandırma'da satıveriyordu. Fakat Gencer'in Bandırma'ya olan düşkünlüğü, bu kadarla bitmiyordu. 600 bin liralık bir inşaat, Gencer'in teşkil ettiği bir komisyon marifetiyle, satın alma talimatnamesi usullerine tamamen aykırı olarak, bir tek teklifle yetinmiş ve inşaatı, Bandırmalı bir şirkete verivermişti.

GELECEK HAFTA
GREV... GREV... GREV...

15-5-1968

Ticaret Müdürlüğüne
Tuzla

Aşağıda yazılı mamuller 13-5-1968 [illegible] Kooperatif mes'ul [illegible] Tangül Gültekin Bey tarafından mağazadan 28 sayı ve 1-5-68 tarihli [illegible] arz edildiği üzere bila ücret alınmıştır. Bilgilerinize arz olunur. Saygılarımla

Fasonı	Kat.	Cinsi	Miktarı
134	1	Düz kb	24 ad.
143	1	[illegible]	48
133	2	çukur	48
132	2	[illegible]	24
[illegible]	2	Kase	6
[illegible]	2	Kp	1
132/32	1	Çukur [illegible]	24

BİR VESİKA DAHA

Geçen hafta yayınladığımız vesikanın bir başkası daha. Bu 15 Mayıs tarihini taşıyor ve şöyle deniyor: «Aşağıda yazılı mamuller 13-5-1968 günü İş Bankası Kooperatif mes'ul memuru Tangül Gültekin bey tarafından mağazadan 28 sayı ve 1-5-968 tarihli yazımızda (geçen hafta yayınladığımız yazı) **arz edildiği üzere bilâ-ücret alınmıştır. Bilgilerinize arz olunur. Saygılarımla.**

TIP kongreleri başladı

Türkiye İşçi Partisinin Istanbul ilçe kongreleri başlamış bulunmaktadır. Her senenin yaz aylarında yapılan kongreler, partinin en büyük il örgütünün eyilimini göstermesi bakımından, büyük önem taşımaktadır.

Son aylarda, toplumsal olaylar yönünden çok hareketli günler geçiren Istanbulda, parti örgütünün bu olaylardan etkilenmemiş olduğu düşünülemez.

Son gençlik hareketi ve ardından Derby fabrikası işgali, üyelerin kafasında oldukça büyük sorular uyandırmıştır. Merkezdeki kliğin en büyük tasfiye hareketine Istanbul ilinde başlamış olduğu da düşünülürse, Istanbul örgütünün son kongrelerdeki eğiliminin önemi ortaya çıkar.

Türk Solu, Istanbul ilçe kongrelerini yakından okuyucularına ışık tutmağa çalışacaktır. Hemen şunu söyliyelim ki, bu kongrelerde, ileriye doğru büyük sıçramalar beklenemez. Ama ilk kongre, örgütün pek çok şeyi anlamağa başladığını göstermiştir.

Beyoğlu kongresinde 76 lara karşı en çirkin saldırıyı yapan üç ilçe yöneticisinin, karakter fukarakaralıklar yüzlerine birer şamar gibi çarpılmıştır. Bu üç yönetici, ilçe başkanı Feridun Aksın ve iki yardakçısı, Fehmi Özkök ile Cavit Zengin'dir.

Merkez yöneticilerinin mutemet adamlarının, bu sonu, ibret vericidir. Kongre, genel olarak, parti üyelerinin huzursuzluk içinde olduklarını göstermiştir.

Huzursuzluğun, muhakkak ki, pek çeşitli nedenleri vardır. Ama ana nedenler partinin yönü ve yöntemine olan güvensizlik olarak görünmektedir.

1965 seçim öncesi örgüt tabanına duyulan genel özlem, karşılıklı sevgi ve saygının hâkim olduğu, militan ruhunun gelişmekte olduğu, burjuva parlâmentarizminin nimetlerine kıymet verenlerin az olduğu bir örgüte duyulan özlemi yansıtmaktadır. Bu özlem, gerçekten saygı duyulacak bir özlemdir. Beyoğlu kongresi, işte bunları yansıtarak kapanmıştır.

Kongrenin hemen başında, raporların okunmasından önce, siyasî konuşma yapılsın teklifine karşı, «biz seçimden yeni çıktık, meydanlarda, kahvelerde ve radyodan çok nutuk dinledik; siyasî konuşmalar olmasa da olur,» diyorlardı üyeler.

Delegeler, kendi sesini duyurmak, kendi meselelerini tartışmak istiyordu. Önceki kongrelerin aksine, söz alıp konuşmak isteyen bir hayli delege mevcuttu ve de konuşmalarının tahdit edilmesini istemiyorlardı. Bu, iyi bir gelişmeydi.

Raporların okunmasından sonra, ilk sözü Nihat Oğuzkan aldı. Kongrede bir senelik çalışmaların incelenmesinin, kritik ve otokritik demek olduğunu, çalışma raporlarının evvelce yapıldığı gibi, önceden dağıtılmadığını, çalışma programndan hiç bahsedilmediğini, sendika bürosundan hiç söz edilmediğini, birtakım göstermelik süs bürolar kurulduğunu, gençlik ve kadınlar kolunun kurulamadığını, pazartesi sohbet toplantılarında disiplin bahanesiyle, üyelerin susturulduğunu söyliyerek, «yöneticiler, üyelerin sorduğu şey leri mutlaka cevaplandırabilmelidir. Sorularda artniyet arayanların kendileri artniyetlidir. Yöneticilerin vazifesi bölmek değil, bir leştirmektir. Tüzük ezberlemekle sosyalist olunmaz, eylemle olunur» dedi.

Ön seçimle ilgili olarak, üyenin oyuna hürmet edilmediğini, koyun yerine konulduğunu, liste başı olan Gülten Efe'ye, ahlâk dışı baskılar yapıldığını belirterek; «Olay, ilçenin bölünmesine sebep olmuştur. Aynaya bakın, iyi bir şey yapmışsanız, kendi elinizi sıkınız, kötü bir şey yapmışsanız, kendi yüzünüze tükürünüz» dedi.

Söz alan Osman Şahan, rapor lardan çok, mahiyetini öğrenmek istediği halde, pek iyi bilemediğini söylediği «hizip faaliyeti» ile ilgili tekerlemeleri bir isteri nöbeti içinde ezbere okudu. Bu hizipçiler, dış çevrelerin hazırladığı plân gereğince, parti içinde kendilerini güçlendirmek ve yöneticileri altetmek için her şeyi yapmışlar, Malatya'da büyük pazarlıklara girişmişler, CİA'nın geri ülkelerde uyguladığı oyuna âlet olmuşlar. Bu hizipçilere az ceza verilmiş, daha çok ceza verilmeliymiş. Bu hizipçilerin lideri Mihri Belli, TÖS salonunda yapılan açık oturumda, «biz de partiye gireceğiz» demiş. Maksadı, partiyi içerden parçalamakmış.

Hatibin son sözleri, dinleyiciler kısmında oturan 76'lar tarafından kesilmiş, «söz hakkı tanınmıyan kişiler hakkında konuşmaması, raporlardan bahsetmesi» istenmiştir.

Hatip, bundan sonra, verimsiz büro çalışmalarından, pazartesi sohbet toplantılarında üyelerin uyutulduğundan, devşirme gençlik kolunun kongresini yaptıktan sonra, ancak bir defa toplandığından, ondan sonra ilçeye bile uğramadıklarından, bugün kongreye de gelmediklerinden bahsetmiştir.

Sosyal yoğunluğu ve güvenliği olmıyan Kaptanpaşa'da, aylığı 200 liraya bir lokal tutulmasını yermiştir. Ön seçimlerde, ilçe başkanı Feridun Aksın ve iki yardakçısı Fehmi Özgök ve Cavit Zengin'in, hiçbir ölçüye sığmayan tutumlarını lânetliyerek, «bana ilçe başkanı iki tarafı da idare ediyorum, dedi. İki taraf idare edilmez. Haklı olandan yana çıkılır» diye sözünü bitirmiştir.

Bu arada, söz alan Nuri Efe, «ilçe başkanı, «ben olmasam, teşkilât olmaz. Üye koyundur, şuursuzdur» **diyerek, evimizde, sabaha kadar, karımın adaylıktan istifa etmesini istedi. Sizlerden, bu üçünün (Feridun, Fehmi, Cavit) haysiyet divânına verilmesini talep ediyorum» demiştir.**

Başka bir konuşmacı: «İlçe yöneticilerinin bireyci tutumları yüzünden, üyelerle bağlar koparılmış, ilçe bugünkü haline gelmiştir. Üyelerin reylerine hürmet etmeliyiz. Yöneticiler militan yetiştirme konusuna katiyen yanaşmamışlar, yayılma politikasını uygulıyamamışlardır. Misafirlere sıcaklık gösterilmemiş ve üye artışı da arzu edilen bir seviyede olmamıştır» demiştir.

Bundan sonra, şu konuşmalar yapılmıştır:

Mustafa Hevenk — **«Denetçilik vazifemi yapmak için, kaç defa yönetim kuruluna müracaat etmişsem de, «bana daha hazır değiliz» dediler. Hep kişisel çatışmalar oluyor. İlçe başkanı Feridun, kişilerle uğraşmıyalım der durur, fakat hep kendisi kişilerle uğraşmıştır. Kendisine, polis demiyorum, fakat bir polis gelseydi başımıza, ilçeyi ancak bu kadar parçalayabilirdi.»**

Osman Hilmi Erdem — **«1965 e kadar, sevgi ve samimiyetle çalışarak, 15 arkadaşı Meclise gönderdik. Sonra samimiyet kayboldu. Denetçilik vazifemi yapmak için, ilçeye gittiğimde, yönetim kurulu toplantı halindedir, toplantıya katılamazsın, git, istersen şikâyetçi ol, dediler. Kongreden 24 saat evvel, dâvetiye gelmiş, karar defterini tetkik etmeden, rapor vermem dedim. Tüzük açıklıkla tatbik edilmeli. Haysiyet divânına verilenler partiye döndüğünde, yine güçlü olarak çalışacağız.»**

Yaşar Bakar — **«Sosyalist çalışma yöntemi öğretilmemiştir. Üyeler ideolojik olarak yetiştirilmemiş, zayıf bırakılmıştır. Biz, kendi içimizdeki elemanları kaçırırsak, elbet de ilçeyi kapatırız. Köylü bir tas ayrana, öteki partilere oyunu satarken, biz, Vietnam v. s. ile uğraşırsak, onların dertlerini anlamazsak, kitleye inemeyiz. Bir yönetici, kendi üyesinin tüberkülozlu olduğunu bilmez ve onun derdiyle ilgilenmezse, tabiî halka inemeyiz.»**

Selim Türlü — **«Sosyalist, göründüğü gibidir. 15 kişi niye atılmış? Sosyalist parti, fikir partisidir. Fikirlere hürmet edilmdidir. Sosyalist, tenkitlerden korkmaz, onları kabul eder. Tenkid edildi diye, gitmeye kalkmaz.»**

Alâattin Aksoy — **«Örgüt çalışmamış, gerilemiştir. Tabanı ihmal edip, bilinçlendirmemek, birkaç kişinin tekeli... sosyalistlik değildir. İlçe ... cileri, militan yetiştirmek ... dedikodu peşine düşmüşlerdir.»**

Yücel Yaman — **«Çalışma raporunda, ilçenin sosyal yapısı uzun uzun anlatılmış, fakat eylem olarak bir şey gösterilmemiştir. Gençlik kolu, kadınlar kolu ve bürolar, neden çalışmamış? Bunların sebepleri araştırılıp açıklanmamıştır.»**

Nihat Oğuzkan — **«Haklarında henüz karara varılamamış arkadaşlara suçlu olarak bakılmıştır. Onlar, sanık durumundadır. Haysiyet divânı, sanıklar hakkında bir an evvel karar vermelidir. Beraet edenlere bağrımız açıktır.»**

Hüseyin Ahenk — **«Az çok hepimiz burjuvanın etkisindeyiz. Giderek bilinçleneceğiz. Eleştiri yapacağız. Madem ki sosyalistiz, eleştiri şarttır. Yönetim Kurulunu çalıştıracak olan üyelerdir. Seçeceğimiz arkadaşları tabandan seçelim.»**

Yapılan eleştirilere cevap vermek üzere mikrofona sarılan ... başkanı Feridun Aksın, eski ... başkanlığiyle, eleştirilere cevap vermek yerine, «Partiyi sabote et-

HO CHİ MİNH

T. Solu Haftalık Gazete Sayı - 35 16 Temmuz 1968 100 Kuruş.

Yazan : ***JEAN FORT***

Çeviren
Ahmet HEZARFEN

Adım JEAN FORT, san'atım elektrikçilik NGUYEN Aİ KVOK (HO CHİ MİNH) arkadaşı, 1920 — 1921 yıllarında «Compoint» denen bekârlar yurdunda birlikte yaşarken tanıdım.

Yurdumuz bu semtin en fakir yeriydi, burada fakir işçiler yaşıyordu. Bizim sokağımızda yalnız dört evceğiz vardı; üçü otomobil garajı olarak kullanılıyordu. Dördüncüsü ise tek katlı küçük bir evdi. Bu evin zemin katında küçük bir kahve vardı, buna bitişik olan iki odacıkta ben ve NGUYEN (HO CHİ MİNH) duruyorduk.

NGUYEN'in odası çok dardı, ancak bir demir karyola ve bir masa sığabiliyordu. Bir leğen ve bir sürahi, yer olmadığından masa üzerinde duruyor, NGUYEN bir şey yazacağı zaman bu leğen ve sürahiyi yatağının altına koyuyordu.

Bu semtin işçilerinin hayatı yürekler acısıydı, NGUYEN'in de yaşantısında bunlardan bir fark yoktu ya. Öğleye kadar bir fotograf evinde çalışıyor, öğle zamanı eve dönünce küçük tenceresine biraz pirinç üzerine biraz da salam yahut kuru balık koyup kaynatıyordu. Yaptığı yemeğin yarısını öğleyin, yarısını da akşamleyin yiyordu. Öğleden sonra kitaplıklara, yahut «LE PARİA» (PARYA) ve «LA LİGO DE KOLONİOJ» (Sömürgeler Birliği) gazetelerinde çalışıyordu.

Kışın her sabah işe gitmeden önce ev sahibinin sobası üzerine bir tuğla koyuyordu, akşam eve dönünce bu tuğlayı eski gazetelere sararak yatağının içini ısıtsın diye soba gibi kullanıyordu. Her hafta pazartesi akşamları NGUYEN ile birlikte Sosyalist Gençler Birliği toplantılarına katılırdık. O Gençler Birliğinde görev alıp iş yapmayı severdi. Perşembe akşamı kendi birliğindeki kişilerle toplanırdı. Cumartesi akşamları da hep birlikte 1789 Fransız Devriminden beri «Şehir dışı kulübü» diye bilinen ünlü VERDİRE'e gidiyorduk; halbuki o ne bir kulüptü ne de şehir dışındaydı. Aydın ve solcu olan POLDES bu gezginci kulübün örgütçüsüydü. Bu kulüp haftada bir PARİS'in başka başka yerlerinde toplantılar düzenlerdi. Toplantılara 300'e yakın politik eğilimleri sosyal yapıları çeşitli olan kişiler katılırdı, bunların çoğu işçiler ve küçük kent soyluları (Burjuva) idi. Toplantıda çeşitli konular üzerine konuşulur ve tartışılırdı. Günlük olaylar, kültürel, politik ve sosyal sorunlar bu konular arasında idi. Her kulüp üyesi bir sorunu ortaya atar, oradakiler onu kendi görüş açısından tartışır, açıklar, fakat bu tartışma her zaman üyelerin birbirlerini daha çok sevme ve saymayla sonuçlanırdı.

NGUYEN hemen her toplantıda konuşurdu, bu tartışmalar onun çok kabiliyetli ve zeki olduğunu gösteriyordu. O sık sık her tartışma ve konuşma sonunda sömürgeciliği ve kapitalizmi suçluyordu. Bir defa Dr. COVE hipnotizma hakkında konuştu, tedavide hipnotizmadan yararlandığını söyledi, dinleyicilerin bazıları inandı bazısı inanmadı. Konuşma sırası NGUYEN'e gelince:

— Dr. Cove'ye bakılırsa hipnotizma gibi hakikat olmıyan şeye inanmak lâzım. Doktor bunu söylemekle Fransız sömürgecilerini küçültüyor; çünkü onlar her yıl binlerce ton afyonla milyonlarca Vietnamlıyı öyle derin uyutuyorlar ki, onlar henüz uyanıp kendilerinin esir olduklarını anlıyamıyorlar dedi.

Alçak gönüllülüğü, herkese karşı sevgi ve saygılı oluşu ve dinleyenlerin hoşuna giden nükteli konuşmalarıyla NGUYEN oradakilerin sevgisini kazandı. Bu kulüpte ve bütün Paris'te yalnız o Vietnam'daki Fransız sömürgecilerine karşı sesini **yükseltti.** Onun konuşmaları birçok Fransıza Vietnam'ı tanıttı. O Vietnam için bir propagandacıydı.

Ben Fransız olduğumdan Fransızcayı NGUYEN'den daha iyi konuştuğum halde Fransızca yazılan politik sorunları okurken sık sık ona başvuruyordum. O az zamanda kabiliyetli bir gazeteci olduğunu ispat etti. Bazı küçük hikâyeler yazardı. İlk hikâyesi «L'HUMANİTE» de yayınlanan «PARİS» di. Bu hikâyede bekârlar yurdu COMPOİNT'ın çevresini açık ve mizahî şekilde anlatmıştı. İşi başından aşkın olmasına rağmen her akşam iki saat okurdu.

Bu sırada Rus devrimcileri bir çok güçlüğe göğüs gererek kahramanca çarpışıyordu. Karşı devrimciler 14 emperyalist devletin yardımına sırt verip her yerde başkaldırıyordu. Ülkenin her yanında açlık hastalık hüküm sürüyordu, o yıl dehşetli bir kış oldu. Kızılordunun giyeceği, yiyeceği yoktu. İşçiler durup dinlenmeden işlediği halde ancak yiyeceği birkaç yüz gramlık ekmeğini kazanabiliyordu. Hastalar çoğaldı, yakacak odun ve ilâç yoktu. Lenin: «Biz bu savaşta açlığı, salgın hastalığı, karanlığı, çaresizliği ve bozuk düzeni yenmemiz lâzım» dedi. Bunun için Fransız Komünist Partisi Fransız İşçileri Genel Konfederasyonu örgütler kurarak Rus devrimcilerine çok miktarda para yardımı yaptı. NGUYEN, Paris'teki Vietnam'lı işçiler arasında eski ayakkabı, elbise ve para toplamak için komiteler kurdu. Bundan başka JAURES'in büyütülmüş resimlerini mitinglerde açık arttırma ile sattırarak toplanan paraları Rus devrimcilerine yolladı.

Bu sırada POİNCARE Fransa Başbakanıydı, Sovyetler Birliğinin ve komünist hareketlerin baş düşmanıydı. Fransa'da büyük meydanlara: Ağzında kanlı bir bıçak, bir elinde yangın kundağı diğer elinde saçlarından tutulmuş bir kadın kafası olan bir bolşevik arkasında yaktığı evler ve insan cesetlerinin üstünde «Bolşevik katil!» yazılı levhaların asılmasına emir verdi. Buna karşı Fransız işçi sınıfı yılmadan cesaretle karşı koydu. Birçok parti yöneticisi CACHİN ve V. COUTURİER tutuklanarak hapsedildi. NGUYEN'i de polisler gece gündüz gözlüyorlardı, yumruğundan korktukları için uzaktan uzağa takip ediyorlardı.

NGUYEN'le her pazar günü işyerleri ve müzeleri gezerdik. Bilim ve Güzel San'atlar Derneğinin düzenlediği gezilere katılırdık, bana: «Bu geziler, faydalı eğlencedir, bizim fikirlerimizi berraklaştırır ve bilgimizi arttırır» diyordu. Bu gezilere MARGA'nın da bizimle birlikte gelmesini isterdi. MARGA benim nişanlımdı. O da NGUYEN'i kardeşi gibi sever ve sayardı. Her zaman beni ziyarete geldiğinde onun elbiseleriin yıkayıp yamardı. Bir defa MARGA gözleri dolu dolu: «NGUYEN kendine hiç bakamıyor, baksana benizi sapsarı, gece gündüz çalışıyor bu gidişle dayanamıyacak, korkuyorum, çok da duygulu, senden ricam; ona sezdirmeden yardım etmeğe çalış!» dedi.

1923 yılının sonunda memuriyetim değişti, NGUYEN'den ayrıldım fakat MARGA ile onu her pazar ziyarete gelirdik, çok geçmedi bir pazar geldiğimizde evde bulamadık, ev sahibi kadın nereye gittiğini bilmiyordu. «L'HUMANİTE» ve «LE PARİA» gazeteleri basımevlerine uğradıksa da ondan bir haber alamadık. Çok telâşlanmıştık. Fransız sömürgecileri ona suikast yaptılar diye MARGA'yla çok acı günler geçirdik. Aradan çok geçmeden «L'HUMANİTE» gazetesinde 5. Uluslararası Komünist Kongresine dair yazılar okurken bu kongrede NGUYEN Aİ KVOK (HO CHİ MİNH) in de konuşmalarına rastladık. Buna MARGA ile öyle çok sevindik ki! Demek bizim sevgili dostumuz Ekim Devrimi ülkesine gitmeyi başarmıştı!

1930 yılında Çinhindi K. partisini kuran NGUYEN Aİ KOVK'un ismini işitince çok sevindik, fakat çok geçmeden onun tutuklandığını ve HONG KONG cezâevinde öldüğünü öğrendik, MARGA günlerce ağladı. Aradan hayli zaman geçti, bir gün V. GOUTURİER Çin gezisinden döndüğünde yoldaş NGUYEN Aİ KVOK ile ŞANGHAY'da karşılaştığını söyledi, yeniden MARGA ile sevince garkolduk.

1940 yılı Fransa Alman faşistleri tarafından istilâ edildi MARGA tutuklanarak Almanya'ya esir kamplarına yollandı, sonra o düşman elinden kurtulmayı başararak Fransa'ya dönünce ikimiz gerilla savaşına katıldık.

Alman, İtalyan ve Japon faşistleri Sovyetler Birliği ve müttefikler tarafından yenildi. Vietnam'da Ağustos Devrimi şenlikleri yapılırken biz NGUYEN Aİ KVOK'tan bir haber alırız diye ümitle bekleyip duruyorduk fakat boşuna... Uzun boylu arayıp sormamıza gazetelerde araştırmamıza rağmen bir sonuç alamadık. İyice ümitsizliğe düştük. 1946 yılı Vietnam Dmokratik Cumhuriyeti Başkanı HO CHİ MİNH'in Fransa'ya geldiğini öğrendik, Cumhurbaşkanı ile birlikte belki NGUYEN Aİ KVOK'da gelmiştir diye MARGA'yla Paris hava alanına gittik. Ne büyük sürpriz! HO CHİ MİNH bizim dostumuz NGUYEN Aİ KOVK'un ta kendisi değil miymiş! Yalnız sakalı var!

Önümüzdeki itişip kakışan halkı yararak sevgili dostumuzu kucaklamak için yanına koşarken bizi ihtiram kıtası askerleri ayırdı. Sonra görüştük o akşam MARGA'yla arkadaşımız NGUYEN — Başkan HO CHİ MİNH şerefine şampanya içtik.

HO CHİ MİNH'in kabul merasiminden birkaç ay sonra Fransız işçileri ve gençlik örgütleri Vietnam'ın sömürgecilerden — emperyalistlerden — kurtulup özgürlüğüne kavuşması için sömürgecilerle yılmadan savaştılar. Hele Fransız sömürgecilerinin yenilgisi ansızın yıldırım gibi inen DJEN BJEN FU zaferi bir daha perçinledi; Vietnam'da Fransız sömürge yönetiminin beli iyice kırıldı! Vietnam'ın bu zaferi elde etmesinde Fransız işçi ve gençliğinin büyük payı vardır.

mek için (!) Türk Solu dergisini çıkaranlara, haysiyet divânına verilmelerinde çaba harcadığı, jurnallar düzdüğü üyelere veriştirmiş, «dergi ve derneklerle strateji tartışmaları yaparak, partiyi yıpratmak istiyorlar. Ama işçi sınıfı, onlara fırsat vermiyecektir» demiştir.

Konuşması 76'lar tarafından «demagoji yapma», «provakatör, söz vermediğiniz kişiler hakkında konuşamazsın» gibi sözlerle sık sık kesilmiştir.

Bu arada, Rıza Kuas da kongrede bir siyasî konuşma yapmıştır. «İşçi sınıfı günden güne uyanıyor. TİP'e her köyden çıkan oylar yüzde 100 artarken, diğer partilere verilen oylar düşmektedir. TİP, 1969 da mutlaka başa güreşecek, müteakip senelerde iktidara gelecektir.

Meseleleri sınıf açısından incelemeye mecburuz. İşçi sınıfı, kendisine hizmet edenleri baştacı edecektir. İşçi, aydın ayırımını kaldırarak elele verip yürümek mecburiyetindeyiz. Sosyalist olmak kolay değildir. İşte ben, ben bile, daha olamadım. Eylem içinde kendimizi yetiştirmek mecburiyetindeyiz. İşçi sınıfı kendisine hizmet edenleri, tereyağından kıl çeker gibi, ayıracaktır. Sosyalist eylem, hiç kimsenin inhisarında değildir.

Şimdilik tek örgüt TİP'tir. İleride başka sosyalist örgüt olmıyacak mı? Elbette olacaktır. Kanlı bıçaklı olmaya lüzum yoktur. Kendilerine söz verilmediğini söyliyenler giderler, hükmî şahsiyet haline gelirler; orada konuşurlar.»

Kuas'ın son sözleri 76'lar tarafından bölücülükle nitelendirilmiş ve sık sık kesilmiştir.

Seçim sonuçları, merkezin mutemet adamları Feridun Aksın, Fehmi Özkök ve Cavit Zengin için hezimet olmuştur.

ULUSAL AÇIDAN

SEÇİM — MEÇİM

Özden yoksun olan demokrasimizin yalan yanlış biçimi ülkemizde sanki bir amaç olmuştur.

Behzat AY

Seçim, demokratik yönetimlerde her şey değildir. Amaç da değildir. Yalnız ve yalnız unsurlardan biridir. Bir biçimdir. Biçimden olan özdür. Demokrasinin özü, özgürlük ve eşitliktir. Özü gözönüne alırsak, bizde denenmekte olan demokrasiye, biçimsel demokrasi demekle bir hata yaptığımızı sanmayız.

İnsanlarımız en doğal haklarından biri olan özgürlüğe henüz kavuşamamışlardır. Eşit koşullar ve eşit olanaklar içinde ilerlemeleri için bir düzen de kurulmamıştır.

Demokrasimiz özgürlük ve eşitlik ilkelerinden yoksundur. Yalnız seçme — seçilme ilkesi uygulanmaktadır. Yâni özü yoktur demokrasimizin. Biçimi vardır. Bu biçim de özden yoksun olunca bir yere kadar sağlam ve geçerlidir. Öyle ya, çiftlik sahibinin seçme — seçilme olanağı ile ırgatınki eşit değildir. Seçme ve seçilmedeki eşitsizlikler de gözönüne alınırsa uyguladığımız biçimin ne derece sağlam olup olmadığını tartışabiliriz. Bir yerde seçilme paraya dayanırsa, isabetli bir seçilmenin yapıldığını söylemek hatalı olur. Hele hle oy satınalma mekanizması da çalışıyorsa...

Özden yoksun olan demokrasimizin yalan yanlış olan biçimi ülkemizde sanki bir amaç olmuştur. Seçme — seçilme denen araç amaç gibi kullanılırken; amaç, yâni öz, yâni özgürlük ve eşitlik unutulmakta ve unutturulmaktadır.

Sağlamlığı bile tartışılabilen bir biçim uğruna neler ve neler olmaktadır yoksul ülkemizde... Gülünç olay ve çabalar arttıkça artmaktadır.

Biçimsel demokrasimizin doğurduğu bu hastalık, ülkemizdeki bütün kuruluşlara da sıçramış durumdadır. En ileri kuruluşlarda bile biçimsel demokrasimizin rahatsızlıkları yansımaktadır. Bu kuruluşlarda da seçme — seçilme oyunları olanca hızı ve çirkinlikleriyle sürüp gitmektedir. Enerjiler seçim uğruna harcanmakta, amaçtan az da olsa uzaklaşılmaktadır.

Diyelim ki bizdeki meslek örgütleri... Seçme — seçilme çabaları, Sen — ben gürültüleri, istifalar, istifalar dolayısıyla tekrar seçim gürültüleri, seçim giderleri, zaman kayıpları, çelmeler, karalamalar, dostluk maskesi altında düşmanlıklar, tuzaklar, tanınmış olmaklar, yatırımlar, birdenbire «Zuhur» etmeler, ucuz kahramanlıklar, ille de baş olma çabaları, bölmeler, demagojiler... Ve neler neler...

Aslında bütün bunlara Türkiye'de gerek yok. Geri kalmış bir ülkenin örgütleri, ve bilhassa meslek kuruluşları seçimi amaç etmemelidirler. Asıl yapılması gereken, amaç uğruna birleşmek, bütünleşmek, büyümek ve güçlenmektir. Büyük bir imece olmaktır...

GENÇLİK

fkf'de neler dönüyor

Mart ayında Ankarada yapılan Fikir Kulüpleri Federasyonunun 2 nci büyük kongresinde, D. Perincek'in Genel Başkan olmasından sonra, Fikir Kulüpleri Federasyonu, gerçekten devrimci bir gençlik örgütü niteliği kazanmıştı.

FKF. doğru bir devrimci çizgi izlemiş, Devrimciler Güçbirliği saflarına katılarak, tam bağımsız ve gerçekten demokratik Türkiye uğruna, öteki yurtsever güçlerle ortak eyleme giren sosyalist gençlik örgütü olmuştu. 29 nisanı anma toplantısı Türkiye'de mutlu ve önemli bir olaydır. Sosyalist gençliğin örgütü olan F.K.F. bu hareketin en ön saflarında lâyık olduğu şerefli yeri aldı.

F.K.F. nin üniversite giriş sınavına katılan 50 bin gence dağıttığı bildirinin yankıları hâlâ devam etmektedir. Doğu Perincek ekibi, F.K.F. ye yeni bir ruh ve canlılık getirmiş, sağ oportünizme karşı durmayı görev saymıştır.

Mart ayında yapılan büyük kongrede, o günün şartları gereği ideolojik çatışmanın açıkça su yüzüne çıkmamış olması, oportünistlere genel yönetim kuruluna sızma olanakları sağladı. Hemen kurultay sonrası, Doğu Perincek ve arkadaşlarına karşı yoğun ve sinsice komplo hazırlıkları başladı.

Kongreden sonra ilk genel yönetim kurulu toplantısı mayıs ayının başında yapıldı. Bu toplantıda oportünistler, dergimizden pasajlar okuyarak F.K.F. yöneticileriyle TÜRK SOLU arasında birtakım ilişkiler olduğunu iddia etmişlerdir. Yapılan güven oylamasında, 20 ye karşı «22» oyla Merkez Yürütme Kurulu başta kalmıştır.

İkinci olağan genel yönetim kurulu toplantısı için, Merkez Yürütme Kurulu 14 temmuz tarihini saptamıştır. Fakat Genel Yönetim Kurulundaki oportünistler, usulsüz olarak 8 temmuz pazartesi günü Genel Yönetim Kurulu toplantısı yapmak istemiştir.

F.K.F. Genel Başkanı Doğu Perincek, Genel yönetim kurulu toplantısının 14 temmuz tarihinde yapılacağını açıklayarak oportünizm ve revizyonizm konusunda üyelerle sohbet toplantısı yapılacağını ilân etmiştir. Genel Yönetim Kurulu üyelerinin bir kısmı ve diğer F. K. F. üyeleri başkanlarının etrafında toplanarak sosyalizmde sağ ve sol sapmalar konusunda tartışmaya başlamışlar, Kautsky'den ve Bernstein'den pasajlar okuyarak, oportünizm ve revizyonizm tehlikesinin Türkiye'deki sosyalist hareket içinde de başgösterdiğine işaret ederek, sosyalizmi içerden hançerlemek amacında olan bu tür sapmalara karşı amansızca mücadele etmenin zorunluluğu üzerinde görüş birliğine varmışlardır.

Diğer yandan, oportünistler örgüt disiplini anlayışına taban tabana aykırı bir tutumla aynı salonda usulsüz olarak Genel Yönetim Kurulu toplantısı yapmağa başlamışlardır. Kendilerine bu toplantının 14 temmuz tarihinde yapılacağı, bu yüzden yaptıkları toplantının meşrû olmadığı hatırlatılmştır. Bu arada, bir konuşma yapan eski F. K. F. Başkanı İzzet Ararat'ın Doğu Perincek'in, kardeşi kardeşe kırdırmak istediğini ileri sürmesi, protestolara yol açmıştır.

Oportünistler, aralarında genel başkanları ve Merkez Yürütme Kurulundan bir tek kişi olmadığı halde, toplantıya devam ettiler. Verilen bir önergeyle güven oylaması yapılmış ve Doğu Perincek ekibi yönetimden düşürülmüştür. Bunun üzerine, yeni Merkez Yürütme Kurulu seçimine geçilerek, Zülküf Şahin seçilmiştir.

Almanya'da Talebe Hareketleri Yeniden Alevleniyor

Almanya'da yüksek okulların sınav dönemi olan bu günlerde Berlin Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi öğrencilerinin direnme hareketine geçmeleri üzerine gençleri destekleyen profesör, doçent ve asistanlar gençlerle ortaklaşa bir toplantı yapmışlar ve derhal yürürlüğe girmesini sağlamak amacıyla aşağıdaki kararları almışlardır:

— Altı profesör, altı doçent, altı asistan, altı öğrenci ve müstahdem temsilcilerinden meydana gelen bir Fakülte Kurulunun teşkili Fakülte yönetiminin ve Dekanın bu Kurul tarafından seçilmesi.

— Fakülte teşkilâtının ders birimlerine göre yürütülmesi ve bunların öğretim ve araştırma programlarının ortaklaşa kararlaştırılması, koordine edilmesi ve eleştirilmesi.

— Fakülte yönetim organlarının yapacakları toplantıların açık olması ve bütün öğrenciler tarafından izlenmesi.

— Bu toplantılardaki oylamaya diğer öğrencilerin de katılması ve oylama sonucu alınan kararlara Fakülte Kurulunun bağlı kalması.

— Öğretim ve araştırma programlarına bizzat öğrencilerin de katılması.

Berlin Siyasal Bilgiler Fakültesinin 800 üyesi yukarıdaki kararları oybirliğiyle onaylamıştır. Bunun üzerine Filoloji, İktisat, Hukuk, Gazetecilik ve Sosyoloji öğrencileri de bu harekete katılmış ve Siyasal Bilgiler Fakültesinde alınan kararların kendi öğrenim kurumlarında da yürürlüğe girmesini ve ayrıca öğretim üyelerinin öğrenciler tarafından seçilmesini istemişlerdir. Derhal toplanan Üniversite Senatosu, hareketleri desteklemediğini ve alınan kararları kabul etmiyeceğini bildirmiştir. Siyasal Bilgiler Fakültesi profesör, doçent, asistan ve öğrencileri ise Senato'ya gönderdikleri cevapta «Eğer istekler bir hafta içinde kabul edilmezse, ortaya çıkacak durumdan Senato'nun sorumlu tutulacağını» açıklamışlardır.

Anti - Komünizm ve ötesi

Behzat TANÇ

Genellikle, «Anti-Komünist» denince, akla, komünist olmayan, komünizme karşı olan anlamında bir şeyler gelir. Gerçekte ise, bu deyim, emperyalist ülkelerin resmî ideolojisidir.

Emperyalistler, sömürü çarklarının işlemesini südürebilmek için, anti-komünizm adı altında bir teori oluşturarak, bunun ilkelerini saptamışlardır. Bu teorilein şampiyonu, ABD. dir. Ünlü Amerikan Üniversitelerinin beyinleri, gece gündüz demeden, çalışmakta, eserlere eserler (!) katmaktadırlar. Anti-komünist teorinin başlıca dayanak noktası, uygar ulusların, geri ülkelere uygarlık nimetlerini taşımış olduklarıdır. Kendini yönetecek duruma gelmemiş toplumlara onlar demokrasi yolunu göstermekte, çağdaş toplum düzeninin metodlarını öğretmektedirler. Bu ülkelerin, yeraltı ve yerüstü verimlerini değerlendirmekte, onların yüzeye çıkmamış yeteneklerini araştırmaktadırlar.

Teorinin, ırkçı yönleri, birtakım ulusların da hiçbir zaman kendine yetebilecek uygar düzeye gelemiyecekleri, kalkınamıyacakları, demokratik yönetim dengesini kıramıyacakları biçimindedir. Çıkış noktası, böylelikle, tamamen emperyalizmi haklı ve zorunlu göstermeye çalışan bir ideolojidir, bu.

Anti-komünizm, ilk saldırı hedefi olarak, millî kurtuluş hareketlerini alır. Ve bu tür milliyetçi çıkışları, komünistlikle damgalar, ona göre, böylelikle deyimlendirdiği bir davranış, müdahaleyi zorunlu ve meşrû kılar.

Amerikan kamuoyunun büyücek bir dilimi, yıların getirdiği şartlamalar ve anti-komünist ideolojinin, kendilerine göre akla yakın açıklama ve çözüm yolları ile, hükûmetinin davranışlarını haklı bulmaktadır.

Sömürülen ülkelerde ise, emperyalizmin satılık ajanları komprador burjuvazi, yani, emperyalist ideolojinin sözünü ettiği uygarlık nimetlerinden faydalanan azınlık da efendisi ile aynı paralelde, anti-komünisttir.

İnancın aynı oluşu, onları, kendi uluslarının aşağılık olduğu görüşünde birleştirmektedir. Bu akıl yürütme, bizi; onların tamamen gayri millî oldukları savına götürecektir. Sadece somut, ekonomik açıdan değil, mânen de gayri millîdirler. Zira, komünist olmamak başka şeydir, anti-komünist olmak başka.

Sabotaj

Doç. Dr. Osman Nuri KOÇTÜRK

Yüksek Öğrenim Gençliği, Öğretmen Örgütleri ve İlerici Kuruluşlar Millî Eğitime gerçeklerimize uyarlı yeni bir yön vermeye çalışırlarken, Türk Tarımını ve Ekonomisini kökünden sarsarak bunalımı daha da arttırmak için sinsi gayretler sarfedilmektedir. Kamuoyunun bütün ilgi ve dikkatinin eğitim sorunlarına çevrildiği süreyi, bulanık suda balık avlamayı iyi bilenler, iyi değerlendirmiş yeni sabotajlara girişmişlerdir. Millî Ekonomiyi ayakta tutan ne kadar ürünümüz varsa bunlar teker teker ele alınmakta, ne yapacağını iyi bilen bir örgüt tarafından iç ve dış piyasalarda rezil edilmektedir.

Üreticilerimiz, tüccarlarımız ve hükümet adına bu işlerle meşgul olması gereken kişiler olup bitenler karşısında bir heykel gibi susmakta ve susmalarını gerektiren diğer nedenlerin baskısı altında hergün biraz daha heykelleşmektedirler.

☆ — Bir gazete haberine göre İtalya'dan geri çevrilen parafinli zeytinyağlar bunları 475 kuruşa satın alan bir firma tarafından 510 kuruş fiyatla başka bir firmaya devredilmiş ve bu yağlar Balıkesir (1), Manisa ve Uşak'taki üçüncü şahıslara intikal etmiştir.

☆ — Başka bio habere göre İngiltereye ihraç edilen çekirdeksiz kuru üzümlere keçi gübresi karıştırıldığı için üzümlerimiz de tıpkı zeytinyağlarımız gibi Türkiye'ye iade edilmiş bulunuyor (2).

☆ — Tarım Bakanı Dağdaş'ın gönül bağladığı ve hararetle savunduğu Sonora buğdayının Ege bölgesinde pamuk, tütün ve bağcılığı tehdidi altına aldığı ve bazı üreticilerin kredili buğday tarımını, bağcılığa, pamuk ekiciliğine ve tütüne tercih edecekleri haber verilmektedir (3).

☆ — Son haberlerin en ilginç olanı ise Mersin'li çiftçilerin Mersin Valisi Ethem Boysan'ın başkanlığında bir heyet marifetiyle, Tarım Bakanı Dağdaş'a bir altın başak hediye etmiş olmalarıdır (4).

Tarım Bakanı Dağdaş'ı artık Türkiye'de tanımayan ve ismini duymayan kalmamış gibidir. Öğrencisinden meslektaşına kadar Tarım örgütleri ile ilgili herkes tarafından boykot edilmiş ve başında bulunduğu Bakanlığın koridorlarında mantar tabancası patlatılmış olan bu zatın, bir süre önce Bakanlığına ön kapıdan giremediği için arka kapıdan girip çıktığını gazetelerde okumuştuk.

Sonora—64 buğdayını lüzumlu deneme ve araştırmalar yapılmadan bir emirle yurda soktuktan sonra, geniş eleştirilere konu olan davranışı dolayısiyle, kınamış bir kişi olduktan başka, dalgınlıkla imzaladığı bir kararname dolayısiyle meslektarlarını ikiye ayırdığı için hayli yıpranmış bulunan bu zat, Türkiye'den keçi gübresi karıştırılmış üzüm ihraç edilmesi ve zeytinyağlarımıza parafin karıştırılmış olması gibi skandalların da baş sorumlusu durumundadır.

Fakat Ankara'da durum sıkışıp işler zorlaşınca, soluğu Adana'da alıp, bir tarlada halay çekmeyi veya Mersin'e gidip kendisine vali ve çiftçiler tarafından sunulan altın başağı cebe indirmeyi alışkanlık haline getirmiş olan bu zatın, olup bitenlerden kendini sorumlu addetmediği anlaşılmaktadır. Başka bir ülkede yalnız bir bakanın değil hükümetlerin bile düşmesine sebep olabilecek olayların cereyanı halinde insanların, kendine verilen altın başağın samimiyetle verildiğine inanmaları, yahut da yabancı tohumluk yeşerdi diye tarlalarda halay çekmeleri herkesin kolayca yapamıyacağı zor işlerdir.

Bu zat, bir zamanlar Cumhuriyet Senatosunda tenkide uğrayınca da aynı usule başvurmuş ve Söke'li çiftçilerin heykelini dikmek üzere üç yönden çekilmiş resimlerini istediklerini söyliyerek işin içinden sıyrılmaya çalışmıştı. O gün, bugün bakanın heykelinin dikilip dikilmediğini bilmiyoruz ama, zeytinyağı skandalından sonra, kuru üzümlere keçi gübresi karıştırılması ve buna karşı çeşitli çevrelerde yaratacağı tepki, herhalde o istemese de onu heykelleştirecek ve Türk Tarım ve Ekonomi tarihinin en unutulmaz siması haline getirecektir.

NEREYE GİDİYORUZ ?

Bize kalırsa, yeni sömürgeciliğin usta kurmayları, Türkiye üzerindeki baskı operasyonlarını en kritik safhaya kadar getirip dayamışlardır. Belirli ihraç ürünümüz olan zeytinyağlarımız, parafin likit karıştırıldıktan sonra dış piyasalarda alıcı bulamayan iç pazarda ise halkın korkarak yediği bir besin maddesi haline gelmiştir. Geçici ve suni fiyat artışlarına rağmen, yakında zeytinyağı fiyatlarının bir daha yükselmemek üzere düşeceğini ve bundan sonra da zeytincilerin ağaçlarını kesmeye mecbur kalacaklarını söyleyebiliriz.

c Başka bir ihraç ürünümüz olan pamuk, ekildiği tarlalara Sonora buğdayı Amerika'dan gelip kurulduğu için, bize eskisi kadar gelir sağlamayacak ve Türk pamuğu dünya piyasasından çekilince Amerikan pamukları daha rahat satılabileceklerdir.

Şimdi de üzümlerimize bir oyun oynanmış ve keçi gübresi karıştırılmış üzümler ihraç edildiği için Türkiye, dünya pazarlarında bir daha rezil edilmiştir. İncirlerimizin ve tütünlerimiz ile fındığın durumu zaten ortadadır. Bunlar halk tarafından gayet iyi bilindiği için biz burada tekrarı lüzumsuz buluyoruz. Geniş bir örgüt gayet plânlı bir şekilde çalışarak, kamuoyunun başka meselelerle meşgul bulunduğu bir sırada melânetini işlemekte ve böylece ekonomik yapımız temelinden sarsılmaktadır. Bu gidişin bir ülkeyi hangi noktaya kadar götürebileceğini kestirmek için ise bilgin olmaya ihtiyaç yoktur.

BUĞDAY TARLASI :

Artık Türkiye'yi babalarının tarlası gibi görmeye başlayan bazı kimseler, sandıktan çıkmış olmanın kendilerine verdiği yetki ile, Devlet bütçesinden maaş alan uzmanları, Devlet parasiyle beslenen üniversiteleri geride bırakarak Türkiye'ye istedikleri tohumlukları sokmakta ve kredi zorlamaları ile, gerektiğinde bazı kimselerin ürünlerine üstün fiyatlar da ödiyerek, bunların ekime sokulmasını sağlamaktadırlar. Başka bir gurup ise Standartlar Enstitüsü standartları ve muayene lâboratuvarlarına rağmen zeytinyağlarına makine yağı karıştırarak, veya üzümlere keçi pisliği karıştırdıktan sonra bunları rahatça ihraç ve Türkiye'yi dış pazarlarda rezil edebiliyorlar. Türkiye'ye ne giren ve ne de çıkan kontrol edilmediği için, sabotajcılar plânlarını rahatça uygulamakta ve işin en tuhaf yönü, bundan dolayı ceza da görmemektedirler. 100 milyon insanı rahatça besleyebilecek kaynaklara sahip olan Türk toplumu, yabandan gelen yiyeceklerle beslenmeye zorlanmakta ve bu mümkün olamayınca anası ile bacısına helezon takıp çocuk doğurmamaya mahkûm edilmektedir.

Türk topraklarını aç Hintlileri beslemek için bir buğday tarlası haline getirip, bizi ayakta tutan ve Akdeniz yöresinden başka yerlerde yetiştirilemediği için dış pazarlarda iyi fiyat bulan neyimiz varsa önce Türkiye'de, daha sonra da dış pazarlarda tahrip edilmekte ve böylece ülke bir yokluk ve açlık düzenine doğru hızla yol almaktadır. Ekonomik savaşın olduğu kadar, silâhlı çatışmanın da ustası olduğu iyi bilinen eski Amerika Savunma Bakanı Mc Namara ise şu günlerde Türkiye'dedir, bankacılarımız ve iktidar ileri gelenleriyle temas kurmaya çalışmaktadır. Tablo tüm olarak tetkik edilince Türk konomisinin nereye doğru götürülmek istenildiğini anlamak zor olmayacaktır.

Uzaktan beslenen ve ihtiyaçları uzaktaki yabancı kaynaklardan sağlanan toplumlar bir bayrakları olsa da bağımsız sayılmazlar. Dünya bu suretle kafese konmuş toplumlarla dolup taşmaktadır. Kafese konulup önlerine bir avuç yem konmuş olan kuşlar, bu yemi verenler için şakımaya ve onların eylenceği olmaya mahkûmdurlar. Oysa ki yüzyıllar boyu bağımsız yaşamış ve başkalarının bağımsızlığına saygılı kalmış bir toplumun kafese konması da kolay bir iş değildir.

Türkiye'yi bir buğday tarlası ve halkı da bu tarlanın ırgatları haline getirmek isteyenlerin çabaları her halde boşa gidecektir. Türk halkı hızla uyanmakta ve dönen dolapları her gün biraz daha açık olarak görülebilmektedir.

Zeytinyağından sonra, kuru üzümü de dış pazarlarda rezil ettikleri için mutlu olanlar ve Sonora buğdayını Türkiye'ye sokup Türk pamukçuluğunun kökünü kazıyabileceklerini zannedenler, toplumun çelik pençesini yakasına yapışmış görünce yanıldıklarını anlayacaklar. Boraz daha gayret etsinler ve bunalım daha kesinleşsin. Kıyasıya cahil bırakılmış, yalan yayın ve propaganda ile beyni yıkanmış, mutsuzluğunu Tanrı'nın gazabı olarak yorumlamış olan milyonlar yavaş yavaş uyanmakta, gerçekleri görmekte ve Tanrı'nın cömert olduğunu sezebilmektedirler.

Doğa kuralları bir avuç insanın, milyonları baskısı altına alıp uzun süre sömürmesine müsait değildir. İyi, doğru ve güzel olan, kötüye, yalana ve çirkine galip gelecektir.

(1) — Milliyet Gazetesi, 6 Temmuz muz 1968
(2) — Demokrat İzmir Gazetesi, 7 Temmuz 1968
(3) — Cumhuriyet Gazetesi, 8 Temmuz 1968
(4) — Cumhuriyet Gazetesi, 7 Temmuz 1968.

Sosyalist Literatürde Terimler - Kavramlar

SOSYAL ADALET

Soshal adalet terimi bir bilimsel sosyalizm terimi değildir. Sosyal adalet, kapitalist düzende, üretim ilişkilerini, alt yapıyı değiştirmeden aşırı sömürüyü ve adaletsizliği belli bir ölçüde düzelterek ya da hafifleterek sağlanacak olan daha âdil bir durumu ifade eder. Örneğin işçiler için daha yüksek bir ücret istemek sosyal adaletin kurulması doğrultusunda bir istektir. Ama tüm kapitalist sömürüye karşı çıkmak değildir. Kapitalist sömürüye tüm karşı olmak sosyalist bir tutumdur. Sosyalistler de sosyal adalet sınırları içindeki isteklerden yana olabilirler, ama, sosyal adaleti hiçbir zaman nihaî amaç saymazlar.

Sosyal adalet terimi, örneğin Amerikan Social Worker'lerinin sık sık kullandıkları bir terimdir. Faşist akımlar içinde de güttükleri amaçları bu terimle ifade edenler olmuştur. Örneğin, Amerika'da faşist katolik papazı Father Coughlin başında bulunduğu sağcı örgütün adını «Social Justice — Sosyal adalet» koymuştu ve sosyalistlerin katlini isteyen gazetesine de aynı adı vermişti.

Bizde de, sosyal adalet terimini, yanlış olarak sosyalizmin karşılığı olarak kullananlar olmuştur.

Sosyalizm, kapitalizmin yerini alacak bir düzen olduğuna göre ve devrimci de tarihin her hangi bir döneminde, tarihin akışı doğrultusunda çaba gösteren kimse olduğuna göre, sosyalist olduğunu ifade eden kimse aynı zamanda devrimci olduğunu da ifade ediyor demektir. Bunu tersinden de söyliyebiliriz.

Oysa sosyal adalet kapitalist düzenin temel ögelerini muhafaza ederek aşırı görünen adaletsizlikleri gidermek anlamına gelir. O halde sadece sosyal adaletten yana olmak devrimci bir tutum olmaz. Çünkü sosyal adaletçi sosyalist düzene geçişi değil, mevcut ilişkilerin düzeltilmesini istemektedir.

sanat

Eleştiri Günlüğü

Zühtü BAYAR

BAŞLARKEN...

Biliyorum, şimdi birtakım kimseler «Yaşı ne, başı ne ki, günlük yazıyor» diye konuşacaklar, çekememezliklere yol açacaklar. Sanki günlük yazmak yaşını başını almış kişilerin, salt onların harcıymış gibi. Tam tersi, şimdi ne varsa yaşını başını almamışlarda var. Gençler ateş gibi, yerlerinde duramıyorlar. Onlarla konuştukça gözü gönlü açılıyor insanın, toplumsal oluşuma geleceğe umutla güvenle bakabiliyor. Yaptıkları ufak tefek yanlışlar ise umut kırıcı değil, umut verici. Günün birinde salt gençlerin sanat çalışmalarını incelemeye yönelen bir çalışmaya başlayacağım.

Her yazar aslında geçmişinde günlük yazmayı denemiştir. Günlük yazmak bugün ülkemizde yanlış olarak yaşlı yazarlara tanınmış bir imtiyaz. Oysa, günlükleri daha çok şiir gibi genç yaşlarımızda denemişizdir. Liseli genç kızlar gibi... Ama yayımlamamışızdır, yayımlamayı aklımızdan bile geçirmemişizdir. Günlük yazmamış, günlük tutmamış bir yazar düşünemiyorum. Bu, yazarlık durumuna aykırı gibi geliyor bana. Yazmayı, yazmak tutkusuyla açıklamaktan çoğu kez kaçınırım. Ama yine de her yazarı yazmaya iteleyen temelden bir nenin varlığına inanırım ben...

Günlüğüm, öbür günlüklerden konusu bakımından ayırımlı olacak; kendimi olanak bulabildiğim ölçüde az anlatacağım. İlk bakışta günlük kavramına aykırı gibi geliyor bu. Öyle ya, günlükler daha çok deneme niteliğindedirler. Yazar, kendini merkez alarak çevresinde olup bitenleri yansıtmaya çalışır. Kişisel yorum payları büyüktür günlüklerin... Bu ise yazarın kendini anlatmasını, açıklamasını gerektirir. Ben, tam olmasa da tersini deneyeceğim bunun. Nesnel ölçütlere bağlı, bilimsel bir eleştiri anlayışını savunan bir yazarın, aynı anlayış çerçevesi içinde eleştirisel günlükler de yazabileceğini göstermeye çalışacağım.

Günlükler güne bağlı olayları yansıttığına göre, bir günün içinde geçen bütün olaylar günlüğün konusu olabilir. Ama ben daha başlangıçta günlüğümün konularını sınırlandırıyorum. Yalnız edebiyat ve sanat olaylarını, konularını söz konusu edeceğim bu yazılarımda. Bu yazılara bir ad bulmak da başlı başına bir sorun oldu benim için. Önce «Kültür Günlüğü» adını koymayı düşündüm. Yavan ve yapmacık geldi bu ad bana. Daha sonra edebiyatta kendime en yakın bulduğum dalı düşünerek «Eleştiri Günlüğü» adını yakıştırdım. Elbette eleştireceğim, sanat ve edebiyat olaylarını yansıtırken bu sütunlardan. Eleştirme benim için nasıl edebiyatın, sanatın vazgeçilmez bir ögesiyse; düşünce yaşamının da öyle vazgeçilmez bir ilkesidir. Eleştiri daha sanat yapıtı yaratılırken başlar. Önce sanatçı eleştirir yapıtını. Yapıp, yaratırken de devamlı bir yadsıma, bozma yeniden yaratma eylemi içinde, yani eleştiri içindedir.

Ama asıl önemli eleştiri eylemi, yapıt sanat alıcısına iletilince başlar. Eleştirmenin özgünleşmiş çalışmasını bir yana bırakalım. Eğer sanat yapıtı duyguları sömürmeyen, sanat alıcısını en zayıf yerinden yakalayıp, içlemini doğrudan doğruya duygusal yollardan vermeye çalışmayan çeşittense; eleştirisel aklımız hemen harekete geçecektir. Eleştirmeni, kişi olarak sanat olayının bu ilk basamağında dışarda bırakan anlayışa eskiden ben de kızardım. Oysa gerçek bulduğum bu olguyu bugün saygıyla karşılıyorum.

Başlangıçta söylemiştim. Şimdi yine tekrar ediyorum. Herhangi bir yanlış anlaşılmaya meydan vermemek için tekrarlamak zorunluğunu duyuyorum. Günlüğümün, yaşla, başla, anılarla uzun boylu bir ilintisi yok. Amacım, günlük sanat olaylarına eleştirisel bir tutumla yaklaşmak ve onları kendi bağlı bulunduğum sanat kuramım açısından değerlendirmeye çalışmak. Bu arada gerekli gördüğüm anısal nitelikteki notlarımı da araya sıkıştırarak konumu açmaya, daha anlaşılır kılmaya çalışacağım. Eğer elimde olmayarak kendimden de söz açmak zorunda kalırsam... Eh, bu konuda da okurlarımın hoşgörüsüne sığınıyorum.

ANSIZIN AÇIKLAMAK...

13 Haziran 1968

Nâzım Hikmet'in şiirinin yayımlanması genç kuşaklar üstünde hemen etkisini gösterdi. Artık genç ozanlarda bir **«Nâzım Hikmet»** geleneğinden yararlanma olgusu açıkça seziliyor. Burda bir parantez açarak, bu etkinin çoğu genç ozanda yararlı olmadığını da eklemek isterim. Çünkü **Nâzım Hikmet**'in şiiriyle âni bir biçimde karşılaşmamız, bütün dikkatimizin onun üstüne çevrilmesine neden oldu. Günümüz şiirini izlemek güçleşti. Bu olguda İkinci Yeni çevrelerinden gelen ve şiir adı verilen nanelerin de etkisi var.

Benim sözünü edeceğim genç ozan, **Nâzım Hikmet** geleneğini değerlendirmesini iyi bilen bir san'at eri.

Türk şiirinin çok karamsar, çok umutsuz bir döneminde **Nâzım Hikmet**'in çıkıp gelmesi, tıkanan yolları açtı, günümüz Türk şiirinin yollarını aydınlattı.

«Günün Apansız Açıklanması» elime geçene değin **Tekin Sönmez** adı bence bir bilinmeyendi. Yalnız bence değil, çevremde edebiyatla, sanatla uğraşan öbür dostlarım için de öyle... Ama bugün sağlam bir dünya görüşüne bağlı iyi bir ozanın başlangıcını haber veren «Günün Apansız Açıklanması» yla tanıyoruz onu... Şu dizelere bir kulak verin hele:

özünde bir ses dölverdi filizlenmeye:
su yürür çiçek açar ağaçta
tohum yarılır
toprakta sürer yeşil
güneşle boyanır yaşamak
biçimlerle ballanır yemiş
sürekli değişmelerle varolur hayat

Tekin Sönmez, iyi bir şairin sahip olması gerekli olan öze egemendir. Üstelik bu içlem onu çağdaşlık anlayışı içine de oturtmaya fazlasıyla yeter. Bence onun en çok araştırması, denemesi gereken şey biçimdir. Gerçi bu sağlam içlemle **Tekin Sönmez** eninde sonunda özgün bir biçim geliştirecektir. Ama bugün için özgün bir biçimın araştırmalarına başlamalıdır. Bunu başardığı gün, şiirinde kurduğu estetik dengenin de üstüne yükseleceğine ve adı önde gelen genç ozanlarımızdan biri olacağına inanıyorum.

POLİTİK OLAYLAR KARŞISINDA EDEBİYAT

20 Haziran

Türkiye'de en çok yayımlanan şiir kitapları olsa gerek. Biz büyük kentlerde oturanlar pek farkında değiliz ama Anadoluda genç ozanlar harıl harıl şiirler derliyor, kitaplar çıkarıyorlar. Geçenlerde Ankara'da düzensiz bir biçimde yayımını sürdürmekte olan bir dergi elime geçti. Derginin arka kapağında Anadoludaki genç ozanların gönderdikleri şiir kitaplarının küçük bir derlemesi yer alıyordu. Çoğu adını duymadığım, kitabını görmediğim ozanlar. Aralarında çok genç lise öğrencisi olanlar da var. Ülkemizde toplumsal olayların akışı, edebiyatı, sanatı örttü. Yayımlanan kitapların çoğu toplumsal bilimlerle ilintili diyenler kim? Geçen yıla değin doğruydu bu yargı. Gerçi hâlâ toplumsal olayların ve 1961 Anayasasının getirdiği özgürlük rüzgârının dalgalanmaları içindeyiz. Ama bence beklenen sonucun başlangıcı ucunu gösterdi. Artık aydın kitle toplumsal bilimler alanındaki açlığını gidermek üzere. Hafif de olsa sanata ve edebiyata doğru bir kımıltı bir eğilim var.

İstatistikler önümüzdeki aylarda ne gösterir bilmiyorum. **Türker Acaroğlu**'nun her üç ayda bir yayımladığı bibliyografik rakamları beklememiz gerek. Yazınsal yapıtların sayılarında bir artma olduğu kesin. Ant Dergisi bile yeni başladığı yayımlara yazınsal olan üç kitabı katmaktan kaçınmadı. Sanatın gücüne ve ölmezliğine inanıyorum. Toplumsal ve politik olayların en yoğun olduğu yıllarda bile şiir kitaplarının baskısı beşyüzün altına düşmedi. Gerçi tek başına nicelik hiç bir şey anlatmaz ama, niceliğin niteliğe dönüşümünü unutmamalı. **Bilimsel tabanlı bir umut, umutların en sağlamı, en güven vericisidir.**

SANATLA PRATİĞİN BİRLİKTELİĞİ

22 Haziran

Ekmeğini taştan çıkaran emekçi gibi, sanatını yaşadığı hayatın pratik gerçeklerinden çıkarmalıdır sanatçı da...

Hiç bir san'atçı çıkıp da yukardaki önermeye katılmadığını açıklamaz. Bu yargının tersini savunmaya kalkışmaz. Sanatçının kendini sözle açıklaması söz konusu oldu mu tutumu böyledir ya gelgelelim iş eyleme, yani sanatçının kendini sanatsal eylem yoluyla açıklamasına geldi mi işler değişir. Bir de bakarsınız ki sanatımızda, edebiyatımızda kendine az çok bir yer vapmış, sağdan soldan eleştirilerek bir değer çizgisine oturtulmuş bir sanat eri, kendi sanat kuramıyla hiç bağdaşmıyacak bir yapıt sürüvermiş günün birinde ortaya...

Kimi zaman azgelişmiş ülke sanat ve edebiyatlarının, karşısında bir türlü küçüklük kompleksinden kurtulamadığımız o batının sanat ve edebiyatından üstün ve ileri olduğunu düşünürüm. Batı sanatı ve kültürü nerde (eleştirisel zekâsını yitirmiş, iş bölümünün ve bunu sonucu olarak halen hıristiyan hümanizmasının dumanı üstünde bir kültür kabuğunun içine sıkışıp kalmış batıyı kastediyorum) millî kurtuluş savaşlarının eşiğine adımını atmış **azgelişmişlerin** sanatı ve edebiyatı nerde. Adamlar insanı da o insana bakmasını da unutmuşlar. Varsa yoksa uzmanlaşma, iş bölümü, makinaların ve madde dünyasının amansız egemenliği... Heriflerin yaşamı özel araba, televizyon ve müstakil bir ev üçgeninin sınırları içinde yuvarlanıyor.

Geçenlerde **Balaban**'a resimlerinde neden hep çocuksu bir eda bulunduğunu sordum. Hiç şaşmadı soruma. Kızmadı da... O kendine özgü sevimli üslûbuyla... Yaşantım çocuksu da ondan diye yanıtladı. Sonra hiç beklemediğim önemli ve ilginç bir sanat kuramı açıklaması yaptı. Şaştım, sevindim Balaban'ın bu denli bilinçli olmasına. Gerçi yaptığı işin ne denli bilincinde olduğu resimlerinden anlaşılıyordu ama onun ağzından bilimsel bir tavırla Anadolu insanının resimlere, kendi deyimiyle «sûretlere» geçen yaşantısını, köylümüzün halı kilim v.b. çalışmalarının maddeci bir biçimde açıklamasını ve yorumunu duymak sevindirdi beni.

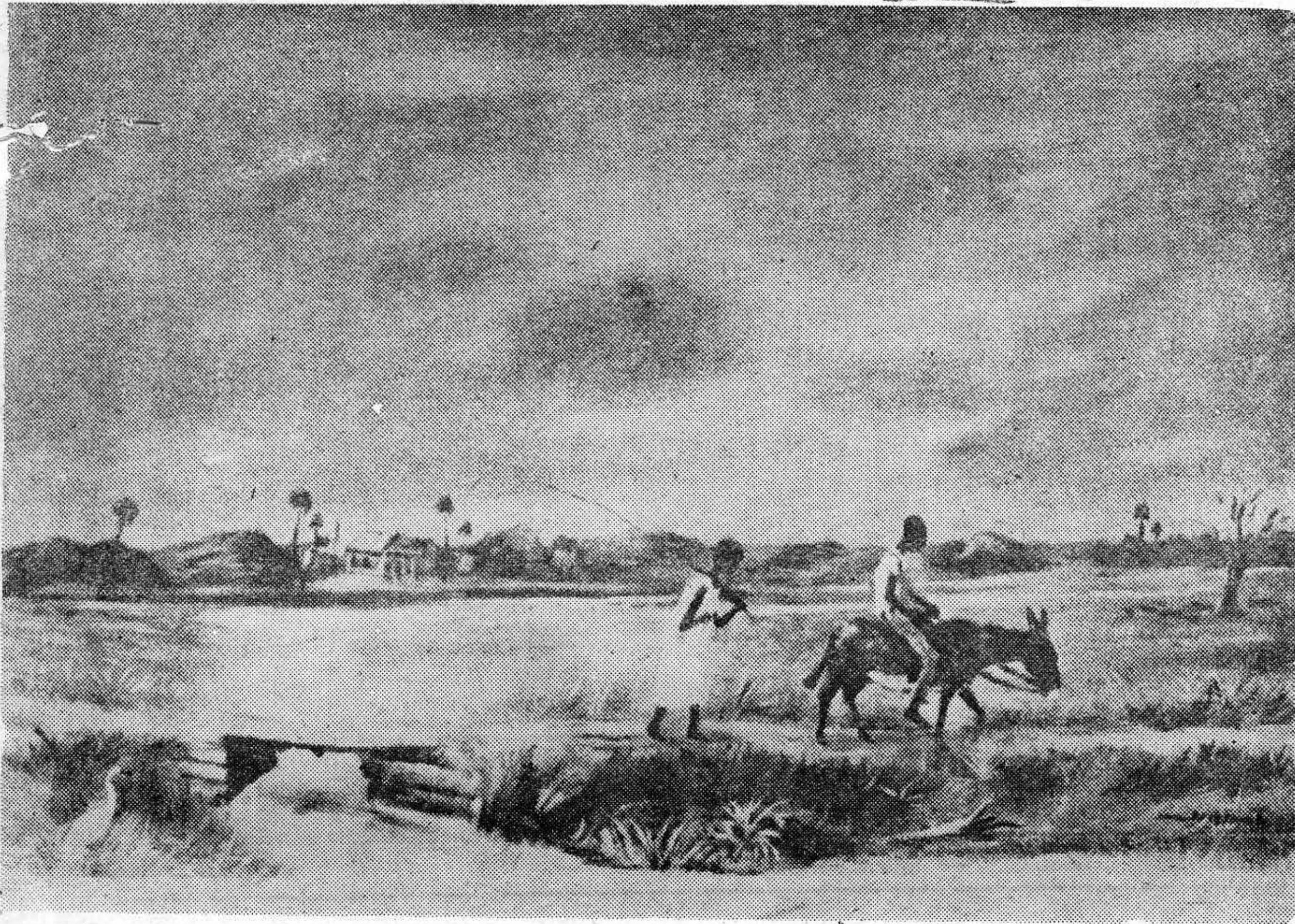
Bilmem Forum'da yayımladığı «Yaşantımızdan Sanatımızın Çıkışı» adlı dizi yazılarını okuyor musunuz **Balaban**'ın? Çok ilginç buluyorum ben bu yazıları. **Balaban** usta bir ressam olduğu kadar, iyi bir denemeci de. Kendine özgü yumuşak ve ironik sevimli bir üslûbu var. Okutmasını biliyor. Gerçi iyice bilinçlenmiş bir toprak adamının öfkesiyle yazıyor ama bu öfke onun gözlerini bağlayıp, kentli sanat adamlarının etkinliklerini yanlış saptamak gibi bir tutma itmiyor. Sanatın pratik hayattan çıktığı düşüncesine kendini yakın bulan herkes okumalı o yazıları...

SABAHATTİN ALİ'Yİ ANMAK...

29 Haziran

May'ın yönetim yerinde üç kişi çok sıcak bir öğleden sonra söyleşilere daldık. **Dinamo, Asım Bezirci** bir de ben.. May'ın çalışkan ve sessiz muhasebecisi **Teoman** bey sıcağa ve konuşmalara da «aldırış ederek» harıl harıl rakamları topluyor. **Dinamo Sabahattin Ali**'yi anlatıyor. Kendine özgü, babacan tavrıyla açık mavi gözlerini arada sırada dalga dalga sıcağın yalamakta olduğu pencerede gezdirerek, tatlı bir sesle ve sözcüklerini tekrarlıyarak anlatıyor: «... Bir topluluğa girdi mi hemen konuşmalarıyla egemen olurdu. Çok geniş kültürü konuşmalarından derhal yansırdı. Topluluk da onu saygıyla dinlerdi. Konuşmasını sevdiği kadar, dinlemesini de severdi. Konuşulanları, anlatılanları büyük bir dikkatle dinler, eleştirilmesini gerekli gördüğü noktaları yumuşak ve sevimli bir üslûpla, sevdirerek eleştirirdi. Konuşanın sözünü kesmeyi sevmezdi ama önemli bir yanlışla karşılaştığı zaman istemeye istemeye yapardı bunu da.» **Bezirci**'nin bir sorusu üstüne **Dinamo** konuşmasının yönünü değiştirerek şöyle devam etti «Ona kesinlikle hırçın tabiatlı ve kavgacı demezdi. Tam tersi, yumuşak ve sevgi dolu bir insandı. Sevincini çevresindekilere geçirmesini bilirdi. Kendisiyle iki yıldan fazla bir zaman devamlı arkadaşlık ettim. Sonra yaşam koşulları, iş hayatı ayrılmamızı gerektirdi. Giyinmesini severdi. Devamlı temiz ve ütüsü itinalı yapılmış elbiseler giyerdi. Bana orta boylu denebilirse işte ben boyda bir adamdı.» Sabahattin Ali'nin bu önemli Türk öykücüsünün tatlı ve saygıya değer anısıyla dolmuştuk bir anda. Hele **Dinamo,** ellerini önünde kavuşturmuş, oturduğu yerde dalmış gitmişti. Anlattığı izlenimlerden olaylara, anılara geçtiğini sezinledim.

Sebahattin Ali üstüne son üç yıl içinde yapılan incelemeler, eleştiriler tartışmalı bir durum aldı. Yapıtları bir yana, özellikle kişiliği üstüne söylenenler birbirinin tam tersi. Genç kuşaklar hangi yargıya inanacaklarını şaşırdılar. Sanatçıyla yapıtları arasında sıkı bağların, ilişkilerin varolduğuna inandığım için bu tartışmaları ilgiyle izledim. Bence konu yeniden tartışma alanına çıkarılmalı, **Sabahattin Ali**'yi yakından tanımış olan sanatçı ve yazarlarımız — örneğin **Dinamo** gibi... — kaleme davranmalı ve bildiklerini, izlenimlerini, anılarını anlatmalıdırlar. Bu arada öykücülüğünün bilimsel inceleme ve eleştirmesi de unutulmamalı.

Hadi

Muzaffer ARABUL

Cüzamlı sevgilerde,
Küçük bir yürek,

O korkunç dikine sarı,
Keder, ya da tanrı.

İyilik, güzellik sade,
Ellerinden, gözlerinden.

Solu karanlıklarını, solu.

Tâ içinden, aydınlık gökten,
Yıldız yağmuru,
Dağ çiçekleri.

Ey dünyaların en güzeli,
Güzelim rüzgârdakiler hadi —

tartışılacak tarih tezi

Dr. Hikmet KIVILCIMLI

Bilimcil Sosyalizmin yolu: Diyalektik Maddeciliktir. Diyalektik Maddeciliğe göre, olaylar boyuna değişirler. Onun için gerçeklik, yalnız bütün çelişkili gidişleri içinde ele alınırken, pratikle değiştirilmek zorundadır. Her şey gibi İnsanın ve Toplumun kendisi de değişir. Ve bu değişme insanla ilgili olduğu ölçüde insanın düşüncesi de davranışı ile yapılır.

Toplum gerçekliği — SON DURUŞMADA — hangi mekanizma ile değişir? Toplumun MADDE ÜRETİMİ temelinde DOLAYSIZCA etki yapan ÜRETİCİ GÜÇLERLE değişir. Üretici Güçlerin başında ne gelir?... İNSAN gücü.. der demez, iki karakter göz önüne gelir:

1 — İnsan önce plânladığı tasarı ile yapacağını DÜŞÜNÜR,

2 — Sonra, o tasarının doğrultusunda DAVRANIR.

Marx'ın dediği gibi, insan emeğinin hayvan çabasından (Mühendisin arıdan ve örümcekten) ayırımı: yapacağını önce kafasında tasarlayışında toplaşır. Engels'in dediği gibi, insan yemeği, içmeyi bile önce kafasından geçirerek yapar. Yapılacak işin kafada BİLİNÇLE tasarlanışına ve plânlanışına **TEORİ** denir. Pratiksiz teori, YARAMAZ KURUNTUCULUK olduğu gibi, Teorisiz pratik te, bir ustanın deyimi ile «KAFASIZ İŞGÜZARLIK» tır.

Şimdi, Teori nedir? Gerçekliği değiştirmek üzere tasarlanan plânlı düşüncedir. Bunu söyler söylemez, gözönüne iki türlü GERÇEKLİK gelir:

1 — Yaşanan gerçeklik,

2 — Yaşanmış bulunan gerçeklik.

Asıl, insana yararlı olmak üzere değiştirilecek olan gerçeklik, elbet içinde bulunduğumuz ŞİMDİKİ olaylardır. Ancak, şimdiki olaylardan hiç birisi daha ÖNCEKİ olayların diyalektik ürünü bulunmaktan çıkamaz. Her şimdiki olay, geçmiş olayların sonucudur. BUGÜNÜN gerçekliği, ister istemez DÜNÜN gerçekliklerinden çıka gelmiştir. Bugüne dek gelmiş geçmiş gerçekliklerin topuna birden bilim dilinde TARİH adı verilir.

Demek, nasıl Teorisiz pratik ve pratiksiz teori olamazsa, tıpkı öyle gerçekliksiz Tarih ve Tarihsiz gerçeklik de bulunamaz. Bir ülkenin TARİHİ (dünkü olayları) GEREĞİ GİBİ bilinmedikçe, o ülkenin GERÇEKLİĞİ (bugünkü olayları) iyi kavranamaz. Kavramak iddiasına kalkışılınca, gösterilen çaba veresiye alış verişe benzer. Teori ezbere kuruntuya döner, Pratik karanlığa kubur sıkmıya.

Onun için, bilimcil Sosyalizmin soyadı TARİHCİL MADDECİLİKtir. Onun için TARİH incelenimleri, kimi alışkanlıkların yakıştırdığı gibi: bir eksantrik müzecilik merakı, bir eskiler alayımcılık hevesi değildir. Tam tersine insancıl düşünce ve davranışın **ÖZÜ** gerçeklik ise, gerçekliğin **KÖKÜ** Tarihtir. Tarihi unutmak, Teorinin ve Pratiğin kökünü kurutmak olur.

Türkiye'de Düşünce ve Teori basmakalıpçılığı ve dolayısiyle de Pratik ve davranış tökezleyişleri en yaygın hastalığımızdır. Bunun OBJEKTİF nedeni: egemen çevrelerin her düşünce ve davranışı ya Nemrutça **kökünden kazıma**, yahut kendi yozlaştırıcılığı altında **ansızın şımartma** eğiliminde olmasıdır. Ama, bir de SUBJEKTİF neden var: Tarihcil Maddeci olduklarını açıklıyanlar, genel olarak TARİH ve özellikle Yakındoğu ve TÜRKİYE TARİHİ üzerinde, bir YABANCIDAN gelmiyen sabırlı çabaya dayanamıyorlar. O zaman, ağızdan dolma toplar gibi, kulaktan kapma, hele şairane destan düzmeciklerini, yahut ünlendirilmiş acayip romantizmleri Tarihle karıştırıyorlar.

Oysa, KLASSİFİKASYON bilimi olarak TARİH henüz dünyada kurulamamıştır. Tarihi dünyada gelişigüzel olaylar kırkanbarı BİRİKİM bilimi olmaktan kurtarmadıkça, geri ülkeler içinde özellikle Türkiye'nin Tarihini anlamak güç oluyor. Türkiye Tarihini anlamadan Türkiye Gerçekliğini anlamak ise, ondan da daha güçleşiyor. Bu yüzden Teori topal kalıyor, Pratik aksıyor.

2 — TARİHİN GELİŞİMİ

Bütün bilimler gibi, elbet Tarih bilimi de gelişir. Tarihi: nasıl olsa değişmez, bilinen şeylerin ezberlenip tekrarlanması saymak kadar gülünç bir yanılma olamaz. Hele: «Marx — Engels ustalar bir yol Tarihcil Maddeciliği kurduktan sonra, kimin haddine düşmüş Tarihte orijinal aydınlatmalara varmak» diyen o dindarca alçak gönüllülere sapmak, bilimcil sosyalizmi kaçamağa çevirmekten başka sonuç veremez. Böylesine «suret'i haktan görünmeler» her şeyden önce ustalara karşı, tapınç perdesi altında en iflâh olmaz yobazca saygısızlığa düşmek olur. Ustalar **«Hâfız'ı Kapital»** çömez papağanlar değil, Teoride, Pratikte kıyasıya savaşçı çıraklar için yolu açmışlardır.

Karl Marx, **Das Kapital**'in Önsözünde bebelirttiği gibi, başlıca çalışma plânını: **«Modern toplumun yüzündeki peçeyi kaldırma»** uğrunda topladı. Ayrıca, ANTİKA TARİH üzerine klâsik Tarihcil Maddeciliğin yaptığı dâhiyane notlar, Marx — Engels çağındaki Tarih ve İnsan bilimlerinin veri sınırları ötesine çıkamazdı. 1957 yılları, Tarihcil bilimlerin bellibaşlı iki büyük eksiği var idi:

1 — TARİH ÖNCESİNİN bilinmeyişi: Tarihi değişmez kuralların ve kurulların «TEKERRÜRÜ» kılığına sokuyordu. Tarihcil Maddeciliğin kökünden çürütmek istediği **GENEL EĞİLİM** bu idi.

2 — YAKINDOĞU TARİHİNİN bilinmeyişi: Tarih gerçekliği gibi Tarih bilimini de Herodot'lar ve Beroz'larla başlatmak zorunda bırakılıyordu. O zaman Tarih, Akdeniz çevresinden Batı Avrupa'ya doğru **(KÖLELİK — DEREBEYİLİK — KAPİTALİZM)** üçkeniyle tekeniyle tekerlenmiş bir **ÖZEL EĞİLİM**'den kurtulamıyordu.

Bu ŞEMA: Batı Toplumunun GERÇEKLİĞİ için gerekli TARİH gerçekliğini az çok sunabiliyordu. Nitekim Batıda Sosyal Devrimciliğin Teorik ve Pratik bütünlüğü yeterince sağlanabiliyordu. Ne var ki, Türkiye **Orta Asyadan** gelmiş İnsancıl güçlerin, derin kökleri Yakındoğuda olan **Küçükasya** toplumu idi. Dal budaklarımız Akdeniz ötelerine, Orta Avrupaya dek uzanmış olsa bile, Marx'ın pek güzel belirttiği gibi, Tarihcil Kökümüz her zaman **ANADOLU** (Küçükasya) oldu.

Spesifik olarak **TARİH bilimi** — bilebildiğimiz kadariyle, bilmediklerimizi her zaman, herkesten öğrenmekle mutluluk duyarız, — bugün Klâsik Tarih bilimi Batıda (Kapitalizmde) ve Doğuda (Formel Sosyalizmde) henüz yukarıda değdiğimiz iki genel ve özel eğilimden kurtulamamıştır. Tarih bilimi, 19 uncu yüzyılın armağan ettiği tutunmuş, sevilir şemalardan bir türlü sıyrılamıyor. Yaşanmış gerçek Tarihin KIYASIYA MADDECİ DİYALEKTİK gidişi, okul kitaplarının mitolojisi masalları ile örtülüyor.

19 uncu yüzyılın insancıl bilimleri: antropoloji, etnoloji vs. alanlarında hayli malzemeler yığmıştı. Bu verileme 20 inci yüzyılda gelişen: Arkeoloji, Tarih öncesi vs. bilimleri katıldı. Marx'ın o verileri işlemiye ömrü yetmedi. Engels, **âdeta bir vasiyet yerine getirirce»** Morgan'ın keşiflerini alabura etti ve **Menşei vs.»** eserinin üzerinden 7 yıl geçer geçmez Tarih öncesi biliminde **«adamakıllı ilerlemeler»** olduğunu belirtti. Ya Engels'ten beri geçen 70 yılda yığılmış veriler, rafta mı kalacaktı?

Elimize geçenlere göre, Tarihcil Maddecilik öğrencileri, haklı haksız nedenlerle, Tarih Bilimi yolunda ustalarının öğüdünü, bir dua gibi «Amin!» demekle izlediler. Ustalarının metinlerini ezbere tekrarlamakla Usseverliğin yücesine kanat gerdiklerine inandılar. Bu Marksizm değil, mistisizmdi.

3. — TARİHTE BATA — ÇIKA GİDİŞ

Marx'tan beri edinilmiş insancıl Bilim kazançları açısından bütünlemesine bir Tarih deterterminizmi ile bakılınca şu gerçeklik göze batar: **Tarih öncesi** ile **Tarih** (Antika ve hattâ modern çağlar) arasında, inanılmıyacak kertede DİYALEKTİK etki — tepki ilişkileri vardır. Bu kaçınılmaz bir olaydır. Çünkü Tarih öncesine son veren ve YAZILI Tarihi açan Medeniyet, ilkin Güney Irak'ın sübtropikal Irmak dökülümlerinde tek tük **KENT** (Cité) lerle doğdu. O Kentçiklerin dışındaki uçsuz, bucaksız Dünya Tarih öncesi (Barbar) Toplumlarla kaplıydı. Onun için Tarih öncesinin neceliği (kantite'si, kemmiyeti), çağımıza dek, Tarih (Medeniyet) niceliğine (kalitesine, keyfiyetine) etki yapmaktan geri kalamazdı.

Tarım ekonomisine dayanan Kent içinde Toprak ilkin TANRININ (yâni TOPLUMUN, İslâmlıkta: «Beytül mâl'i müslimin'in) idi: Yâni ORTAK MÜLK idi, Kent içinde Tefeci — Bezirgân özel sermaye gelişince: Toplum sosyal sınıflara bölündü, Toprak mülkiyeti **ÖZEL KİŞİ MÜLKÜ** olmıya doğru gelişti. Geri kalan Kent dışı dünya ise **ORTAK MÜLKİYET** temeline dayalı kaldı. Bu durumun çelişkisi 7 bin yıllık Antika medeniyetler Tarihi boyunca, tâ kapitalizme dek, Toplumu binbir çemberden geçirip yazboz tahtasına çevirdi. Kadim Tarih, Kapitalizme gelinciye değin, medeniyetlerin bata çıka gidişleriyle yürüdü.

Neden bata çıka gidildi? Şundan: Medeniyet, sınıflar güreşiyle eridikçe, gürbüz çevre barbarlarınca yenildi. Barbarlıkla Medeniyet arasındaki temel çelişki **MÜLKİYET** ilişkilerinde toplanıyordu. Barbarlıkla Medeniyet arasındaki artı — eksi çatışmalar: ORTAK MÜLKİYET ile ÖZEL MÜLKİYET arasındaki savaştan kaynak alıyor, üst yapıların bütününü, zaman zaman çelişik şanslarla yangın gibi sarıyordu.

Özel KİŞİ MÜLKİYETİne dayanan Medeniyet: İlkin bir avuç olan sonra çoğalan, ama sosyal sınıf çelişkileri yüzünden üretim temelini de yobazlaştırarak, bir kaç kuşakta kolayca yıkılabilir hale gelen bir toplumdu. ORTAK MÜLKİYETE dayanan Barbarlık: gittikçe azalmakla birlikte, ilkin yeryüzünü kaplamış ve içerisinde sınıf çekişmesi bilmiyen bir kardeşler toplumcukları dünyasıydı. Barbar insanlar, eşit kankardeşleri olarak, ölesiye dayanışmalı, taze, esen güçtüler.

Medeniyet: Devlet, Para, Yazı gibi silâhlarıyla ilkin, barbarlığa karşı teknik sosyal, teşkilâtçı üstünlüğünü kazanıyordu. Çünkü Barbarlık dünyayı kaplamış bir büyük çoğunluk olduğu zaman bile Barbarlardan her biri ufak Aşiret, Kabil ve Kan teşkilâtlarıyla dağınık ve özerk yaşıyorlardı. Bata çıka hergün bir az daha dünyaya yağ damlası gibi yayılan Medeniyete karşı Barbarlığın bütün olarak birleşmesi olagan değildi. O yüzden, Medenî Devlet, Barbar aşiretleri, kimi çıkarla, kimi zorla teker teker bozguna uğratabiliyordu.

Ancak bu çok uzun süremiyordu. Medeniyetin içinde özellikle Köle — Efendi çelişkileri azıttıkça, Barbarlıkla ilişkiler tersine dönüyordu. Neçelik (miktar) olarak köleler, efendilerin on, yüz, bin katı artıyordu. O zaman, ya Greklerin Isparta Kentinde olduğu gibi: her dönemde köleler, fazla köy köpekleri gibi kılıçtan geçirilip azaltılıyordu; yahut Atina'da olduğu gibi: Demokrasiyi demagojiye çeviren soysuzlaşmalar, Kent içinde dirlik bırakmıyordu. Kent'ten büyük İmparatorluklar konağına yükselmiş toplumların, şurasında, burasında üst ve alt sınıfların ayaklanmaları her şeyi çürütüyordu. Bu durum, Bezirgân medeniyetin, kendi kendisini inkâra başladığı DEREBEYİLEŞME konağı oluyordu.

O zaman üst sınıfları birbirine düşmüş, kimsenin kimseye güveni kalmamış bulunan Medeniyet: Çevre Barbarlardan önce medet umuyor, aylıklı asker yetiştiriyor, **«kendi mezar kazıcılarını»** hazırlıyor; sonra yarı çağırımlı Barbar baskınlarına uğruyordu. Örneğin, Makedonya Barbarlığı, İskender'in kişiliğinde, Grek Medeniyetinin altından girip üstünden çıkıyordu. «ULUSLARIN GÖÇÜ» Roma İmparatorluğunu tuzbuz ediyordu... Derken Barbar Makedonyalının veya Hün Cermen'in içine daldığı geniş medeniyet nimetleri ve bozuk insan sürüleri: parasıyla, yazısıyla, devletin, kültürüyle, alışkanlıklarıyla gelenleri etkiliyordu. Fatihlikten Efendiliğe (Şövalyelikten Derebeyliğe, Gaazi — İlb'likten Beylerbeyliğe, Paşalığa, Âyanlığa) doğru kayan barbarları «MEDENİLEŞTİRİYOR» du. Ve bu çember böylece «TEKERRÜR» edip duruyordu.

GELECEK HAFTA:

Tarihin determinist bütünlüğü

Okuyucu Mektubu

Bugünkü aşamada Türkiye'de ilk devrim aşamasının hangisi olduğu konusunda bizi gerektirdiği şekilde aydınlatan TÜRK SOLU'na teşekkür ederiz.

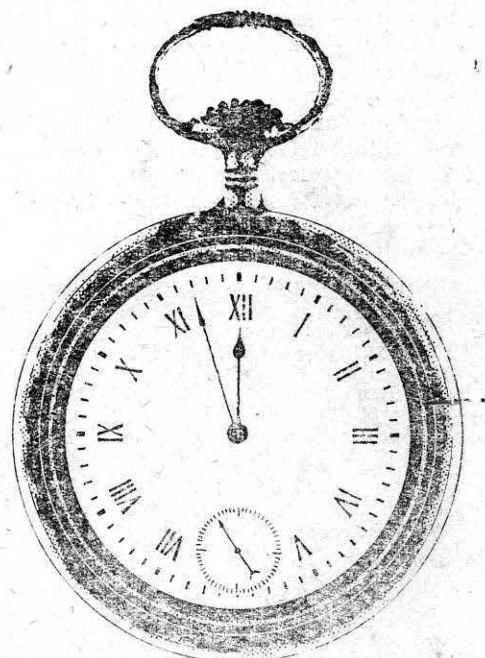
Bugün eğer gerçekten Türkiye bir ikinci Millî Kurtuluş Savaşının içindeyse (şüphesiz öyledir) bu kurtuluş savaşı bütün gerçek milliyetçiler tarafından verilecektir. Antiemperyalist Mücadele (Millî Kurtuluş Savaşı) ile sosyalist mücadelenin birlikte ve beraber yürüyeceğini söyleyenler ve bu iki aşamayı bir aşama olarak ileri sürenler, elbette kitap düşmanlığı yapacaklar ve kendilerinin her dediğini «doğru» olarak kabul etmiyen gerçek sosyalistleri partiden ihraç edeceklerdir. Ve de bunlar ayrıca 29 nisanları kutlamayacak ve kendilerini gerçek devrimcilikten uzaklaştıran bir eylemle günlerini gün etmeye bakacaklardır.

Biraz diyalektikten nasibi olanlar, sosyalist olduğunu söyleyen bir örgütün kurmaylarının davranışlarının hiç de sosyalistçe olmadığını (eğer oportünist değillerse) derhal teslim edeceklerdir.

Güçbirliğinden korkanlar ve güçbirliğine katılırsak önderlik elimizden gider diyenler; 1969 da başa güreşeceğiz sloganiyle çelişkiye düştüklerinin farkında değiller midir acaba?

Amerika'yı, yan bakmakla, göz süzmekle, ve surat asmakla Türkiyeden kovacak olanlar, ve de emekçi halk Menderes'e vatan haini demiyorsa Menderes vatan haini değildir diyenler lütfen antiemperyalist mücadeleden dem vurmasınlar. Meclise girip rahatlarına baktıkları gibi arasıra köşelerinden kendi kişisel dünyalarını anlatmaya devam etsinler.

Saygılarımla
Mehmet Ali EVREN — ADANA

TÜRK SOLU — Haftalık Gazete ☆ Sahibi: Şerif Tekben ☆ Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Bora Gözen ☆ İdare yeri Yazışma ve Abone Adresi: Babıâli Caddesi No: 29 İstanbul, Telefon: 27 39 61 ☆ Ankara Temsilciliği: Ahmet Say, Meşrutiyet Caddesi Altın Han No: 17 ☆ Dizgi ve baskı: Son Telgraf Matbaası, İstanbul, Telefon: 27 54 12 ☆ İstanbul dağıtımı: Fuat Büte.Ankara Cad. No. 34. Telefon: 27 89 49 ☆ Ankara dağıtımı: Ankara Umum Gazete Bayileri Kooperatifi ☆ Ege Bölgesi Dağıtımı: Orhan Özşişman, İzmir ☆ Anadolu dağıtımı Sabri Özakar, İstanbul, Telefon: 27 23 68 ☆ Yıllık abonesi: Yurt içi 20 TL. Avrupa uçak: 60 TL., Amerika uçak: 150 TL. ☆ İlân santimi 20 TL. Yayın ilânları % 50 indirimlidir.